

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXVII. évfolyam 6. szám
(június)

Főszerkesztő
PÁPAI GÁBOR

A szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bartha Dénes, dr. Bondor Antal, Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járási Lőrinc, dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó, Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán, Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-97-15-255

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: INNOVA-PRINT, Budapest
Felelős vezető: ifj. Komornik Ferenc

A kézirat lezárva: 2002. május 31.

ISSN: 1215-0398

Terjeszti az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad. Megjelenik havonta. A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért íráso-kért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Címképünk: Ártéri idill

Fotó: Pápai Gábor

A Szerkesztőség ezúton köszöni meg az Elnökség négyévi munkáját és azt a támogatást, amelyet a lap megjelenéséhez adott.

A lapot
Magyarország legnagyobb médiafigyelője, az

» **OBSERVER** «

OBSERVER BUDAPEST MÉDIAFIGYELŐ KFT.
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738

rendszeresen szemlézi

Tartalom

Természet–Erdő–Gazdálkodás: Tegyük változatosabbá a faállományok szerkezetét	153
Az év fája: A molyhos tölgy erdőművelési tulajdonságai	156
Az év madara: a sárgarigó	157

Az Országos Erdészeti Egyesület székháza	158
--	-----

<i>Inczédy György:</i> Természetszerű erdők?	160
<i>Bányai Péter:</i> Az erdőtüzek elleni védekezésről	161

Vendéglátónk a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt.	164
---	-----

Az Év Erdésze 2002	166
--------------------	-----

<i>Papp Miklós–Kovács Tibor–Janata Károly:</i> Ember–erdő – kistavak	172
--	-----

<i>Pádár Sándor:</i> In memoriam Vadas Jenő	174
---	-----

<i>Detrich Miklós:</i> Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskola	175
--	-----

Elhunyt Vargha Domokos	177
------------------------	-----

Egyesületi hírek	181
------------------	-----

Emléktáblák avatása volt székházunkban	B/3
--	-----

OEE Titkárság
tel.: 201-6293, Fax: 212-7518
e-mail: oee@mtesz.hu
Internet cím:
www.quercus.emk.nyme.hu/oee

Tegyük változatosabbá a faállományok szerkezetét!

Mi a faállomány-szerkezet?

A faállomány szerkezetén hosszú ideig az élő fák által alkotott faállománynak a fatermesztéssel szorosan összefüggő struktúráját értették. Ezt a szerkezetet elég könnyű volt jellemezni az olyan geometriai és erdészeti jellemzőkkel, mint pl. az *átlagos famagasság, az átlagos átmérő, a körlapösszeg, az összes fatérfogat vagy a fatörzsek száma egységnyi területen, a fatérfogat növedéke, az elegyarány, a kárösszetétel, a lombkorona záródásának mértéke* stb.

A faállománynak ugyanakkor biológiai szempontból is sajátos szerkezete van. A nyilvánvalóbb szerkezeti jellemzők közül említhetők pl. a fákon található *odúk száma*, a fakoronában található *élő*, illetve *elhalt ágak mennyisége*, az ún. *vízajtások mennyisége* stb.; a gyakorlati erdőgazdálkodó számára talán nem annyira nyilvánvaló jellemzők közé sorolható pl. a *kéreg minősége, a kidőlt fák gyökértányójának mennyisége, a holt fák száma és gyakorlatiasan kezelhető méretei* stb.

Akár erdészeti, akár biológiai szempontból vizsgáljuk is, a faállományok még a legegyszerűbb esetben is bonyolult szerkezetűek. Jellemzésük tehát nem egyszerű feladat. A gyakorlatban azonban nem is ez az elsőrendű kérdés, hanem az, hogy vajon a szerkezet egyszerűsítése vagy éppen ellenkezőleg: *fenntartása*, sőt: *növelése* a feladatunk?

Korábban sok esetben a faállomány szerkezetének egyszerűsítését és homogenizálását tekintették előnyösnek, a faállományt átlagokkal jellemezték, és nem tulajdonítottak fontosságot a faállomány elemzésének. Újabban azon-

ban többek között a *minőségi csoportos gyérités* (Kató, 1973) tanulmányozása, továbbá a faállományok méret- és értékstruktúrájának elemzése (pl. Kiss, 1965; Somogyi, 2000) során is beigazolódott az, hogy a faállomány gazdasági szempontból nagyon is különböző részekből áll, és *a mai hazai erdőkre oly jellemző homogén állomány szerkezetre való törekvés gazdasági szempontból sem a legmegfelelőbb.*

Még inkább igaz ez, ha az erdők kezelését biológiai oldalról közelítjük meg. A faállományt alkotó fák, cserjék, bokrok és egyéb fásszárúak egyes geometriai és biológiai jellemzői alapjaiban szabják meg, hogy adott erdőben milyen lényeges fizikai, kémiai és biológiai folyamatok és állapotok – vagyis: milyen *habitatok* – jöjjenek létre, és ennek következtében az erdőben *milyen élőlények* találják meg létfeltételeiket, s azok között *milyen kölcsönhatások* alakulhatnak ki. Mindezt persze csak akkor érthetnénk meg teljesen, ha az erdei élőlények „szemével” vizsgálhatnánk meg, milyen is egy-egy erdő faállomány-szerkezete.

Ma már világos, hogy *az erdőgazdálkodás során az eddigieknél több biológiai szempont mérlegelése szükséges.* Cikkünkben néhány erdőbiológiai jelenség rövid elemzésével szeretnénk bemutatni, hogy azokra miért kell *több figyelmet fordítanunk*, és hogyan lehet azokat a gazdálkodás során figyelembe venni.

A faállomány-szerkezet és a habitat-diverzitás

Az erdők kezelése során a habitat-diverzitás az egyik legfontosabb tényező, amit folyamatosan vigyáznunk kell. Erdeink megfelelő biológiai diverzitásá-

nak ez ugyanis az egyik meghatározója. Az ezzel kapcsolatos egyik legfontosabb tapasztalat az, hogy *nagyobb strukturális diverzitású faállományok* (mint pl. a többkorú, illetve sokféle méretcsoportot tartalmazó állományok) *fajgazdagsága általában nagyobb, mint az alacsony strukturális diverzitású állományoké* (Hunter, 1990; Hansen et al., 1991; Kimmins, 1997). Arra is van példa, hogy a különböző élőlények különböző faállomány-szerkezeti elemekhez kötődnek. A Bajorerdő Nemzeti Parkban előforduló védett állatfajok közül pl. 29 számúra összesen 15 létfontosságú, többnyire a faállományhoz köthető élőhely-szerkezeti elem szükségességét bizonyították (e 29 fajból 25 faj a hazai bükk övben található védett erdőterületeink lakója még ma is; Ammer & Utschik, 1984) (lásd táblázat).

Könnyen belátható, hogy az egyes élőhely-szerkezeti elemeknek egymástól elegendően *kis távolságon belül* kell elhelyezkedniük, mert a nagy távolságokban való mozgáskényszer és a nagy távolságokra való eljutás lehetetlensége erősen csökkenti a túlélési esélyeket.

Az állatvilág számára nemcsak az élőhely-szerkezeti elemek térbeli változatossága, de időbeli változása is fontos. Az élő farészek pl. a költési időszakban nagyobb arányban nyújtanak táplálékforrást a harkályok számára, amik télen szinte csak a holt faanyaghoz kötődnek, biztosítva fennmaradásukat (Török, 1987, 1992).

Az élőhelyek kialakulásában az egyes *fajajok fontossága* – már csak azon keresztül is, hogy milyen a hatásuk a faállomány-szerkezetre – nagyon is eltérő lehet. Így pl. egy elegyes fenyőerdőben az odúlakó madarak 88%-

Élőhely-szerkezeti elemek

Laza koronájú idős állományrészletek	7
50 ha-nál nagyobb összefüggő, zárt, nyiladékokkal tarkított öreg erdőállományok	3
Elegyfajajok	10
Nyíreszek	2
Az alászorult, torz növésű fák	2
Karvastagságú bükkfák	3
Bogyós cserjék	4
Beteg és álló, fekvő holt fák	9
Csoportosan elhelyezkedő odvas fák	12
Elszórta található odvas fák	16
Fészektartó fák	2
Zavartalan téli, párási, költési területek	3
Zavartalan költőhely	6
Sziklás, homokos felületek, kidőlt fák földlabdás gyökérzete	4
Patakparti erdőtarsumok	2

Az egyes elemekhez kötődő fajok száma

ban a rezgőnyárba fészkeltek annak ellenére, hogy a rezgőnyár körlep-elegyaránya csak mintegy 12% volt (Long, 1998). Általánosságban megfogalmazva is úgy tűnik: *a faállomány faji összetételénél bizonyos élőlénycsoportok esetében fontosabb az állományszerkezet méretbeli változatossága.*

A horizontális diverzitás

A horizontális változatosság egyik legszembetűnőbb megnyilvánulása a fák mellmagassági átmérelőzlása (1. ábra). Ezt annak egyik méretekeként is felhasználhatjuk, hogy mennyire természetközeli vagy ellenkezőleg: mennyire „természettávoli” a faállományunk. Az ábráról nyilvánvaló, hogy nagyok a különbségek az ültetvényyszerű faállományok és az őshonos fafajú gazdasági erdők között, de még sokkal nagyobb a különbség ezek és az őserdők között (Somogyi, 2000). Az őserdőkben megfigyelhető nagy mérettartomány mindenféle, a fák méretére érzékeny élőlény számára megfelelő választékot nyújt, s ezzel olyan élőlények számára teremtődnek élőhelyek, amelyek a mai gazdasági erdőkben nem találják meg életfeltételeiket.

A természetes és a gazdasági erdő *korszerkezete* is lényegesen különböző. A természetes erdőben az egymás mellett álló fák is lehetnek jelentősen különböző korúak, s egy mai – egykorú fák közül álló – erdőrészletnek megfelelő területen *belül* található meg sok korosztály. Emellett amíg a gazdasági erdőben legfeljebb „gyerekek” (1–50 éves fák) és „tinédzserek” (50–100 évesek) találhatóak, addig a természetes erdőnek szerves részei a „bölcs” öregek (200–400 éves fák) és az aggastyánok (400–1000 évesek) is. Ennek a fák méretein túl is kihatásai vannak a habitatok sokféleségére.

A természetben a horizontális szerkezet nagy változatosságának kialakulásához a kisebb-nagyobb, ún. bolygatások (pl. szélöntés, jég- vagy hőtörés) is hozzájárulnak (Somogyi, 1998). A bolygatásokat a gazdasági erdőkben igyekszünk kiküszöbölni, pedig ezek – azáltal, hogy kisebb-nagyobb foltokban egyes fákban vagy facsoportokban sérüléseket idéznek elő, vagy elpusztítják azokat – szintén sok habitatot alakítanak ki. A záródásihiányos foltok, a lékek megtörik a lombkoronaszint

de még kellően nedves részek aljnövényzete buja, a túl fényes, kiszáradó részeké pedig megint más.

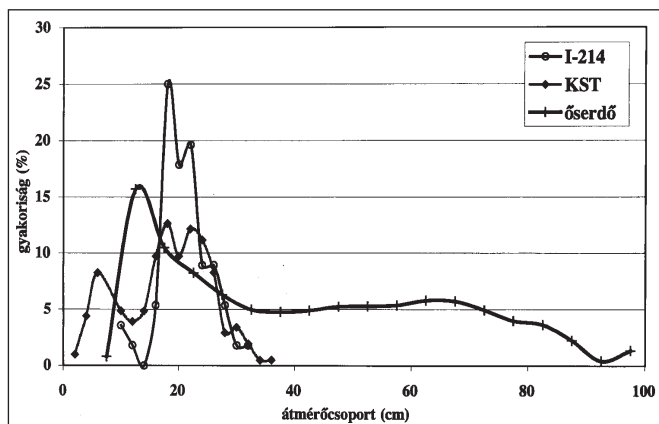
A lékek nem kisebb-nagyobb üres foltok, mert bennük rövid idő alatt megjelenik az újulat. Az egyes fafajok újulatának mennyisége a környezeti viszonyoktól függően változik, valamint persze attól, hogy az egyes fajoknak milyen igényei vannak. A fák lombkoronája közötti *szabad terek (alacsonyabb záródású foltok, lékek)* az állatok közül például a repülő rovarokra vadászó légykapók vagy az erdőben élő denevér fajok számára fontosak: nagyobb mennyiségben rovar és egyéb táplálékforrást (magvakat, bogyós terméseket stb.) nyújtanak (Fuller, 1995; Peterken, 1996).

Az amerikai kontinens északkeleti részén, ahol még nagy területen tenyésznek természetes mérsékeltövi erdők, a lékek területe az egész erdőterület mintegy 9,5–21%-a (!). A bolygatások természetes hajtóerői volnának a nálunk honos erdők fejlődésének is. A lékes felújulás ökológiájának ismerete az erdei folyamatok megértése, illetve az erdők kezelése során nélkülözhetetlen, ezért az ilyen ismereteink bővítése érdekében a jövőben megfigyeléseket, illetve kísérleteket kellene folytatni.

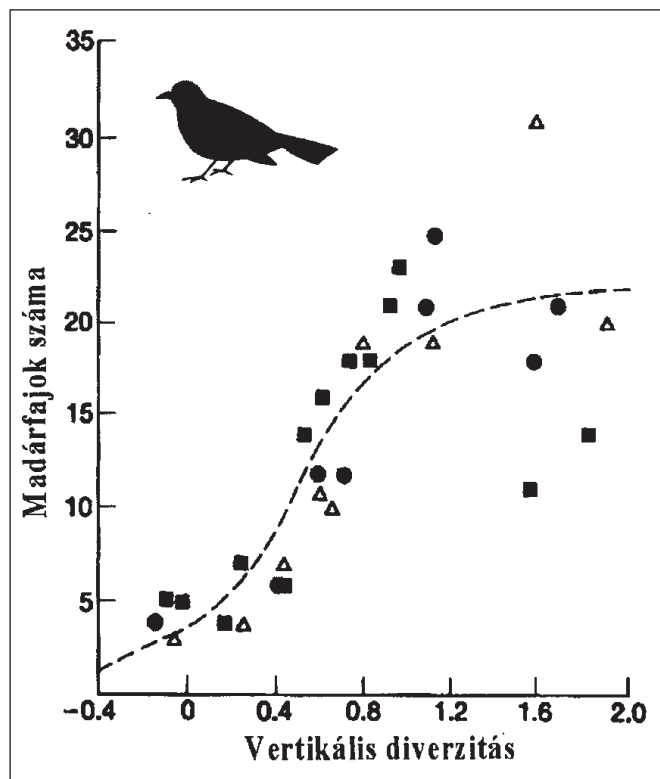
A vertikális szerkezet változatossága

Az élőhely-szerkezeti elemek egymástól vett távolsága, de sok egyéb szempont miatt is rendkívül fontos a faállomány vertikális strukturáltsága. A fakorona alatt a magassággal mérhető módon változik a fény mennyisége, az ott található fatörzsek, illetve ágak vastagsága stb. más és más élőlényeknek adnak otthont. Minél összetettebb, változatosabb a lombkorona színteztsége, az ágak vastagsága és egyéb jellemzői, annál több élőlény találja meg benne a helyét. Ezt megfigyelések is alátámasztják: a madárfajok száma szoros összefüggésben áll a lombkorona vertikális diverzitásával (2. ábra; Begon et al., 1990; Kerr, 1999).

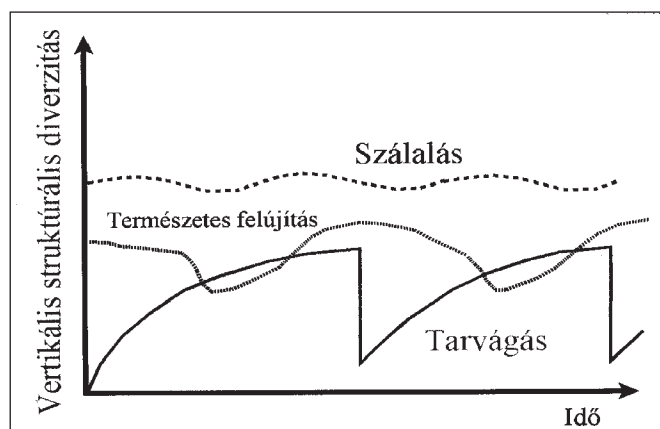
A faállomány vertikális szerkezete természetes erdőkben szintén többek között a bolygatásoktól függ. Gazdasági erdőkben a kortól, a fafajok számától és természetesen az alkalmazott erdőgazdálkodási rendszertől (pl. alsó- vagy felsőszintű gyéritéstől stb.). A tarvágással kezelt, a természetes felújítással felújított, ill. a szálaló üzemmódot valamelyikével kezelt erdőkben megfigyelt vertikális változatossága jelentősen eltér egymástól; ezt a 3. ábra szemlélteti.

1. ábra

2. ábra

3. ábra

Lehetőségek a faállomány-szerkezet gazdagítására

A fentiekből is levonható az a következtetés, hogy a faállomány szerkezetét nagymértékben meghatározza a *faállomány kezelése* (a felújítás, illetve a gyéritések mértéke és módja) – vagyis éppen az, amire az erdőgazdálkodás során a legnagyobb hangsúlyt fektetjük, s amivel legnagyobb mértékben befolyásolni tudjuk a faállomány-szerkezet alakulását. Mivel erdeink nagy részében inkább mesterséges, mint természetes viszonyok uralkodnak, vagyis a *faállományok szerkezete a biológiailag kívánatosnál jóval szegényesebb*, sematikusabb, a jövőben sokféle módon lehetne fokozni a faállományok szerkezetének diverzitását. A természetes viszonyokhoz való közelítést több lépésben, a hiányzó ele-

mekek pótlásával, illetve a meglévő elemek diverzitásának fokozásával kell elvégezni.

A faállomány-szerkezet diverzitásának növelését akkor is célként kell kitűzni, ha ez azzal jár, hogy a bonyolultabb szerkezetet a későbbiek során erdőeltárolási és gazdálkodási szempontból nehezebb lesz kezelni. Ez a „nehezebb kezelés” ugyanis nem jelenti azt, hogy lehetetlen lesz a nagy változatosságot kezelni, csak azt, ami az erdőgazdálkodásra más szempontból is igaz: a bonyolultabb struktúrák magasabb szakmai felkészültséget igényelnek, ugyanakkor számos előnyvel járnak.

A beavatkozások során *alapvető fontosságú a természetes erdő biológiájának, illetve ökológiájának ismerete.*

Az egyik legfontosabb teendőnk a beavatkozások során az, hogy *figyelembe vegyük a termőhelyi mintázatot.* Az üzemtervekben az egyes erdőrészekre meghatározott termőhely-típusváltozat a legjobb szándékkal nézve is csak egy *átlagot* képvisel és ettől az erdőrészt különböző részei kisebb-nagyobb mértékben eltérhetnek. Erre már a felújítás megkezdésekor különös figyelmet kell fordítanunk, ügyelve arra, hogy a termőhelyi különbségeknek megfelelően válasszuk meg a fafaj(oka)t. Az erdőművelési munkákat is a termőhelyi mintázathoz messzemenőkig alkalmazkodva kell elvégezni. Azon kell lenni, hogy a különböző termőhelyi foltokon különböző tulajdonságú állománycsoportok alakuljanak ki. A természet „szereti a rendetlenséget”, ezért nem szabad szabályos háló-

zatra, pl. a javafák egyenletes eloszlására törekedni, mert ezzel kárt okozunk ökonómiai és ökológiai értelemben egyaránt. *A gyéritéseket végezzük inhomogén módon*; lehetőség szerint több módszert is alkalmazunk egy erdőrészen belül is. Az erdőrészt *egy részét* intenzíven, alsó és felső belenyúlással, *más részét* csak alsó belenyúlással, *megint más részét* egyáltalán ne gyéritsük, illetve alkalmazunk minőségi csoportos gyéritést stb.

A mai többé-kevésbé homogén faállomány-szerkezetet több más módon is inhomogénebbé tehetjük. Általános elv, hogy *amennyire lehet, hagyjuk érvényesülni a természetes folyamatokat*, s ahol be kell avatkoznunk, ott *utánozzuk azokat.* A szerkezet változatosságának növelésére felsorolásszerűen többek között az alábbi módszerek ajánlhatók:

- hozzunk létre lékeket (hagyjuk meg őket, ha természetes úton keletkeznek),
- legyenek „összeroskadó”, „öregezési fázisban lévő” erdőfoltok is,
- hagyjuk meg a betelepülő második szintet (legalább helyenként),
- hagyjunk nagyobb, összefüggő területeket érintetlenül (gyéritetlenül; akár több erdőrészt is),
- hagyjunk meg idős fákat, csoportokat, sőt erdőrészeket (a vágásérettségi koron jóval túl, akár a természetes elpusztulásukig; ha a megtermett faanyag egy részét meghagyjuk, akkor az „adjuk meg az embernek, ami az emberé, és az erdőnek, ami az erdőé” elv szerint járunk el),
- időben elhúzva (több lépcsőben) végezzünk végvágásokat a nagyobb, egykorú erdőrészekben,
- több szomszédos egykorú erdőrészt esetén a véghasználatot húzzuk el időben (csak azokon a helyeken, ahol a szélöntés nem lehet probléma; vannak ilyen helyek, és megéri ezeken kísérletezni),
- egységeknek ne (csak) az erdőrészeket vegyük: a beavatkozások mérete (egysége) 1 fától több erdőrésztig terjedjen,
- hozzunk létre elegyes állományokat,
- alkalmazunk alátelítést,
- több természetes felújítást alkalmazunk, amelyeknél ne feltétlenül egy menetben újítsunk fel egész erdőrészt, hanem mindig a megjelenő újlathoz alkalmazkodva,
- ahol lehet (de csak ott, ahol erre megvannak a feltételek!) alkalmazzuk a szálalást, ill. szálalóvágást,

– a faegyedeket vagy csoportokat ne egy terület teljes egészén termeljük le, hanem csak a termőhely által megszabott *célmérőt elérte egyedeket, illetve csoportokat vágjuk ki*, természetesen a fafajok erdőművelési tulajdonságait figyelembe vevő technológiával. A faállomány többi részének meghagyásával és a kitermelés rendszeres elvégzésével mozaikosabb, ökológiai és ökonómiai szem-

pontból is kedvezőbb lesz a faállományunk.

A fent felsorolt módszerek egy jelentős részét más országokban már hosszú idő óta és nagy területen alkalmazzák. Természetesen a fenti lista csak példákat tartalmaz, korántsem teljes. Érdekes felidézni Smith (1972) gondolatát: *az erdőművelésnek az „elegáns változatosság” létrehozása és fenntartása felé kell fejlődnie, olyan változatosság felé,*

amely „nagyobb, mint ami legvadabb jelenlegi elképzeléseink szerint létezik”. E vonatkozásban minden erdőművelőnek számtalan lehetősége van az erdőművelési módszerek diverzitásának növelésére. Ezek keresése egyben felelőssége is az erdőművelőnek: a ma erdőművelőjének egyik legfontosabb feladata, hogy erdeink egésze a jövőben diverzebb, s ezáltal természetközeli és egészségesebb legyen.

Az év fája

A molyhos tölgy (*Quercus pubescens* WILLD.) erdőművelési tulajdonságai

A molyhos tölgy dél(közép)-európai, szubmediterrán, domb- és hegyvidéki fafaj. Vertikális megjelenése a déli Alpokban 1200 méter, míg a belső Alpokban (Wallis) 1450 méter (Rubner). [Az itteni előfordulás minimumfaktora a vegetációs időszak napfénybesugárzás, amely 150–200 kcal/cm². A száraz, meleg, csapadékszegény termőhelyi viszonyok teszik lehetővé, hogy itt a molyhos tölgy a többi lombos fafajt szinte teljesen kiszorítsa. A terület kiválóan alkalmas szőlő és más mezőgazdasági kultúráknak, így jelenleg ezek aránya ma jelentős (Ellenberg).]

Törzsméret, alak, lombzat

Termőhelytől függően egyedei általában 5–20 méter magasak, kedvező talajviszonyok esetén az ún. *virgiliana* típusok növekedése erőteljesebb (30 m). Csértölgygel, illetve kocsánytalan tölgygel elegyes zárt állományokban – jobb termőhelyeken – a molyhos tölgy idővel növekedésben elmarad, alászkorul, s az állományokból lassan eliminálódik. Törzse szinte mindig térgörbe; még zárt állományban is vastag, erős ágakat fejleszt. Szabad állásban nagy, félgömb alakú koronát fejleszt, amely zártabb állományokban szinte mindig szabálytalan alakú. A korona belsejében túlnyomó részben rövid, míg a korona szélén általában hosszú hajtások képződnek. Magoncai 2 éves korig zölden telelnek át. A tölgyek közül a molyhos tölgy levele tartalmazza a legtöbb kalciumot (természetesen az andeziten és a mészkövön kialakult erubáz, illetve rendzina talajok kalciumellátottsága hatással van az avar kalcium-oxid-tartalmára).

Gyökérzet

Részletes vizsgálatok e témakörben nincsenek. Számos szerző szerint a molyhos tölgy kezdetben karógyökérzetet fejleszt, hasonlóan nemes tölgyeinkhez, amely idővel átalakul szívgyökérzetté. Váztalajok esetében a gyökérzet átlagos mélysége eléri az egy métert.

Mikorrhiza kapcsolat

A szarvasgombákkal alakít ki mikorrhiza kapcsolatot. Franciaországban a legjobb szarvasgomba gazdanövénynek tartják. (Chêne truffier = molyhos tölgy; truffier = szarvasgombás).

Növekedés, életciklus

A lombfakadás általában április második felében történik, valamivel később, mint a kocsányos tölgy. Magassági növekedése 8–10 éves korig lassú, ezen időszakban a gyökérzetét fejleszti, majd jó termőhelyi viszonyok esetén az ún. *virgiliana* típusok magassági növekedése egy ideig hasonló lesz a kocsánytalan tölgyhöz.

Fényigény, hőigény, vízigény, páraigény

Meleg, szárazságtűrő fafaj. Hőigénye az őshonos tölgyek közül a legmagasabb. Mindenhol előfordul, ahol a napsütéses órák száma 1900–2000/év. A hosszú, hideg telet nem viseli el, különösen a kései fagyokra érzékeny. Fényigénye nagy, fiatal korban azonban a mérsékelt árnyékolást elviseli. Nedvesebb, csapadékosabb termőhelyeken egyéb fafajainkkal nem tud versenyezni, így ezeken a helyeken teljesen hiányzik. Mintegy 350–450 mm tenyészidőszakos csapadék elegendő a megfelelő fejlődéséhez. Előfordulása

igen szorosan összefügg a mikroklímával. A júliusi 14 órás légnedvesség iránti igénye 44% (Duna-Tisza köze)–56% (Fertőmelléki dombsor). A Szántó-féle 165-ös éghajlatjósági görbét sehol sem lépi túl.

Virágzás, termésérés

Elterjedési területén április közepétől május közepéig virágzik. Hazánkban a virágzási ideje általában május közepe, vége; szélbeporzású faj. Makkja október második felében hull, meleg időben általában még ősszel megindul a csírázás (sok esetben már a fán), amikor is a gyökérzetét fejleszti, a hajtásfejlesztésre csak tavasszal kerül sor.

Életkor

Természetes életkora eléri az 500 évet.

Társulás- és visszaszerző-képesség

Nagy fényigénye és melegigénye miatt kis alkalmazkodóképességű fafaj. Regenerálóképessége jó.

Szaporodási képesség

Magzókora: szabad állásban már fiatalon, 15–20 éves korban hoz termést, *magtermés gyakorisága:* 8–10 év, *mag mérete:* ezermagtömeg: 700–2300 g, azaz 430–1420 db/kg, *mag terjeszkedőképessége:* endozoochor (ember, állat által közvetlen vagy közvetett módon való továbbjuttatás), illetve ballochor (kupacsból feszültség és gravitáció segítségével való terjedés),

Felújulási-, sarjadzó- és terjeszkedőképesség

A molyhos tölgy makkja mind az avar-takarón, mind a minerális talajfelszínen képes csírázni. Tuskósarjról jól újul, mag-

ról történő szaporodását jelentősen korlátozza a ritkán bekövetkező bőséges makktermés és az a tény, hogy a vaddisznó igen kedveli a termését.

A közismert generatív és vegetatív felújulási módokon kívül két sajátos, erdőművelési szempontból sem mellékes sajátosságot kell kiemelnünk. A közp-hegységi, sekély termőrétegű, egykoron bokorerdő vagy mész- és melegkedvelő tölgyes uralta, de elfenyvesített területeken az állományok záródásának csökkenésével egyre nagyobb mértékben verődik fel az állatok – főleg szajkó – által behurcolt molyhos tölgy (illetve más szárazságtűrő fás növény). Az árnyalás és a filcesedő fenyőtűalom nyomása miatt a molyhos tölgy megnyúlott törzscskéi az alomszintben kúsznak, s rendszerint csak a felemelkedő az évi hajtásvégeken van néhány levél. Lékesedés vagy fahasználat esetén a többletfény miatt a törzscskék megvastagszanak és határozottan fölfelé indulnak. Ily módon idősebb korra „lekönyökölő” törzsek születhetnek (*Török András* erdőfelügyelő szóbeli közlése).

A másik felújulási különlegesség főleg erősen taposott, legeltetett vagy erősen erodálódott feltalajú részeken figyelhető meg. A gyökfőn és a gyökfőhöz közel eső oldalgyökereken járulékos rügyekből – még a faegyed életében – nagyszámú sarj törhet elő, amelyek közül néhány a törzs pusztulása után megerősödhet. Ilyen gyökfősarjakat a hasonló termőhelyeken levő hársaknál is gyakran meg lehet figyelni. A hagyományos tuskósarjak – a fa kivágása után – a törzs alsó részén található alvórügyekből, ritkábban a vágáslap kalluszosodó részéből törnek elő.

Erdőgazdasági jelentőség

Közp-hegységeink meleg, déli kitettségű termőhelyeinek fontos fafaja. Termőhelyének fafajcserés átalakítása indokolatlan. A vázталajokon, sötét színű erdőtalajokon sýnlódó feketefenyveseink visszaalakításakor már csak talajvédelmi szerepe miatt is előnyben kell részesíteni a molyhos tölgyet. Állományainak elsődleges rendeltetése általában véderdő. Száraz termőhelyeken csertölgygel elegyítve elősegíti az állományok gyorsabb záródását, illetve növeli ezek állékonyságát. Fatermése elenyésző.

Az újulatot kezdetben célszerű árnyaló fa- és cserjefajok védelmében nevelni; magas borítottágú lány szárú színttel rendelkező állományokban a makkról történő felújítása igen nehézkes. Szélsőségesen száraz termőhelyeken létét a többi (elegy- és főfafaj) nem veszélyezteti.

Természetvédelmi besorolás

Szélsőséges talajokon is megél, ezzel bővítve e termőhelyeken alkalmazható fafajok számát. Jövőbeni szerepét talajvédelmi, eredővédelmi, esztétikai szerep jelentősen meg fogja határozni. A molyhos tölgy területének növekedésére a fent említett tényezőkhöz kívül az esetleges klimatikus változások is hatással lehetnek.

Megőrzésének lehetőségei

Erdőtelepítések során:

Elsősorban a felhagyott legelők, kedvezőbb vízgazdálkodású szántók, földes kopárok, valamint felhagyott szőlők és gyümölcsösök lehetnek alkalmasak molyhos tölgyvel való erdőtelepítésre. Külön kiemelkedő a felhagyott, esetleg csak részlegesen használt katonai gyakorlóterületek, ahol a molyhos tölgy alkalmazása minden szempontból célszerű.

Erdőfelújításokban:

A mész- és melegkedvelő tölgyesek, karsztbokorerdők hagyományos erdőnevelési eljárására gyakorlatilag nincsen szükség, eltekintve az esetlegesen fellépő biotikus, abiotikus károsítástól.

Nagyobb gondot a cseres-tölgyes, homoki tölgyes, valamint a lösztölgyesek-

ben található molyhos tölgyek fenntartása jelenti. A cseres-tölgyes állományok természetes felújításakor ügyelni kell, a kezdetben sokkal intenzívebben növő fő- (csertölgy, kocsánytalan tölgy), valamint az elegyfajfajok (virágos kőris, mezei juhar, tatár juhar, vadgyümölcsök) megfelelő mértékű visszaszorítására. Ezt az ápolásokat, tisztításokat és a törzskiválasztó gyéritéseket úgy kell elvégezni, hogy biztosítsuk a molyhostölgykoronák megfelelő fejlődését. (Természetesen a molyhos tölgy számára kedvezőtlenebb termőhelytípus-változat esetén a faj erőltetett fenntartása nem lehet cél.) A homoki-, lösztölgyesek esetén a legnagyobb gondot az állományokban, illetve a szomszédos területeken található akác jelenti, amelynek visszaszorítása mechanikai úton szinte lehetetlen.

A molyhos tölgy közel és távoli jövőbeni szerepét a faj ökológiai igényeinek, szaporodásbiológiai tulajdonságainak pontosabb megismerése és ezek gyakorlatba való átültetése mellett az erdőgazdálkodók és -tulajdonosok szándéka fogja meghatározni.

Dr. Frank Norbert

Az év madara

A sárgarigó

A sárgarigó feketerigó nagyságú védett énekes madár, amely magyar nevével elentétben a rigófélékkel nincs rokonságban. Az öreg hímek tollazata aranysárga, a fark és a szárny fekete, csőre hússzínű, zemei vörvörösek, lábai hamvaskékek. A tojók tollazata a fiatal madarakhoz hasonlóan kevésbé élénk. Számtalan népies neve is igazolja, hogy a hajdani emberek is jól ismerhették. Vidékenként másképpen nevezték, így aranymálkónak, aranybegynek, sárga venyhének, illetve szolgabírónak is. Fel-tűnő színezete ellenére nem is olyan könnyű észrevenni. Óvatos madár, rendszerint a fák lombkoronájában tartózkodik. Jelenlétére leggyakrabban közismert fuvolahangja hívja fel a figyelmet, amelynek őseink különféle értelmet adtak. Egyes vidékeken az alábbi hallották: „Huncut a bírót, a szolgabírót”, másutt „Fiú, kell-e dió?”-nak értették ugyanezt. Flótázását gyakran rikácsoló, többször ismételt „Ksrék” váltja fel.

Későn, április végén, május elején érkezik meg afrikai telelőterületeiről. Országszerte gyakori fészkelő madár.

Erdőkben, kertekben, gyümölcsösökben költ. Rendszeresen fészkel a más madárfajok által kevésbé kedvelt nemes nyárasokban és akácosokban is. Művészi fészket mindig a lombkorona szélén található vízszintes ágvillaiba készíti. A négy tojásos fészkealj általában két hét alatt kel ki, majd közel ennyi idő kell a fiókák felneveléséhez. A kifejlett madarak fő táplálékát rovarok és rovarlárvák alkotják, ezzel etetik fiókáikat is. Rovartáplálékai közül különösen kedveli a cserebogarakat. Szívesen zsákmányol pókokat, lombszöcskéket, hernyókat is. Ez utóbbiak közül a kakukkhöz hasonlóan elfogyasztja a szőrösöket is. A lédús gyümölcsök érésekor rovar-táplálékát ezzel egészíti ki. Kedvelt gyümölcssei a fehéreper, cseresznye, bodza, szilva, szőlő.

Már augusztusban megkezdődik vonulását. Szeptember közepe után már csak elvétve figyelhető meg. Ha a természetet járva felcsendül a sárgarigó ismert, kedves éneke, álljunk meg egy rövid időre és gyönyörködjünk az év madarában.

Andrési Pál

Az Országos Erdészeti Egyesület Székháza

1867 első felében a Pozsonyból Pestre helyezett Egyesület bútoraival, felszerelésével, Könyvtárával különböző bérleményekben került elhelyezésre. A mindinkább emelkedő lakbérdíjak és a folyamatos költöztetés költségeinek terhéől csak úgy menekülhetett meg az Egyesület, ha egy állandó helyiséget biztosít.

Ezek a gondolatok foglalkoztatták 1869-ben Egyesületünk vezetését, amikor is Keglevich Béla elnök – egy házvétel lehetőségével számolva – megfelelő forrás biztosítása érdekében levélben kérte fel az alapító tagokat áldozatvállalásra, alapító tagságuk felajánlott emelése útján. Az alapító tagok felajánlásából mintegy 17 000.- korona jött össze. Bedő Albert titkár felkérte Krause Lajos építész szakértőt közreműködésre. Előbb egy Magyar utcai ház kínálatát tekintették meg, azonban ez kicsinek bizonyult. További lehetőség adódott a Bécsi kapu térségében, amely ház megvételétől azért állt el az Egyesület, mert annak felújítási és belső szerkezeti átépítése nagyon sokba került volna. Időközben a politikai és gazdasági helyzet miatt az Egyesület a házvétel tervét elnapolta.

Az 1883. december 29-i Budapesten tartott közgyűlésen, Ghicz Emil földbirtokos, alapító tag megismerve az Egyesület anyagi helyzetét, indokoltan tartotta a házvétel ügyét újraéleszteni azzal, hogy a megveendő ház erdészeti múzeum kialakítására is legyen alkalmas. A közgyűlés az indítványt elfogadta és megbízta az igazgató választmányt a házvétellel kapcsolatos teendők elvégzésére. Az 1884. március 10-i igazgató választmányi ülés Tisza Lajos elnököt és Bedő Albert alelnököt kéri fel a múzeum felállításával is kapcsolatos házszerzéshez szükséges intézkedések megtételére. Az 1884. május 23-án tartott választmányi ülésen Tisza Lajos és Bedő Albert bejelentik, hogy az eddigi vizsgálódásuk eredményeképpen az Egyesület számára az lenne a legcélszerűbb, ha alkalmas helyen egy nagyobb és díszesebb új épületet emeltetne, amely nemcsak az egyesületi helyiségeket foglalhatná magában, hanem részben, mint bérház, jövedelmet is hozna. Erre való figyelemmel néztek méltó helyen telek után és mivel sikerült az új, akkor épülő Országház közelében, az

Alkotmány és Honvéd utca sarkán találni egy alkalmas telket, annak mérsékelt bérrel lehető fizetési feltételek mellett átengedéséért folyamodtak a tulajdonos Fővárosi Tanácshoz. A Tanács a kérelmet elvileg elfogadta azzal, hogy a javaslatot a Fővárosi Közgyűlés elé terjeszti. A végleges átengedésig azonban várni kellett, mert az Alkotmány utcára is kiterjedt az új Országház építésével kapcsolatos szabályozás, az utca vonalának megállapítása.

Az 1884. szeptember 15-én, Pécsen tartott közgyűlés az előterjesztők javaslatát a telekvásárlásra és az azon létesítendő épület tervezetere jóváhagyta. 1884. október 23-án, a Fővárosi Tanács a telek eladási árának megállapításával kapcsolatban arról értesíti az Egyesületet, hogy a környék és az Alkotmány utca a szabályozása megtörtént, így megszűnt annak akadályja, hogy az Egyesület az 1030 helyrajzi számú, 274 négyszögölnyi telket megvehesse.

1884. december 3-án megérkezik Budapest Főváros Tanácsa közgyűlési határozata a telekvételi kérvényre, amely szerint a telket átengedi oly feltétellel, hogy a teleknek utcai homlokzatát a birtokbavétel napjától számított három év alatt, az egyesület céljainak megfelelő és a környék díszére való háromemeletes házzal beépíteni köteles, nem zárva ki lakások bérleményét sem, ha az épület egyesületi célokat szolgál.

Az 1884. december 20-i választmányi ülésen Tisza Lajos tudatja a Fővárosi Tanács döntését és bejelenti, hogy elérkezett az idő az építés megkezdéséhez szükséges előintézkedések megtételére.

A választmány határozatot hozott :

1. Bedő Albert egyesületi titkár keresse megfelelő műépítést,
2. az Alapszabályok módosítására, az alapítványok kamatainak építési céllal való felhasználását illetően,
3. az alapító tagok tagdíjmelési ajánlására,
4. erdőtulajdonosok, fakereskedők, levélbeni felkérésére: építési célra fa- és más anyagok felajánlására, vagy pénzbeli adományozásra,
5. e kérdéskörrel kapcsolatban az Állami Erdőfelügyelőségek segítségét kérje az elnök azzal, hogy a kerületükhöz tartozó, az Egyesület közhasznú célját elismerő és támogató, valamint erdőszobarát tulajdonosokat, kereskedőket név szerint javasolva, az így elkészített adatokat közöljék az Egyesülettel,
6. a bútorok rendelésére, megfelelő könyvtárszekrények készítésére, szakipari szerződések elkészítésére.

A titkár Czigler Győző személyében megtalálja azt a műépítést, akit javasol felkérni a tervezési és az építési munkálatok elvégzésére. 1885. március 20-án az elnök levélben kéri fel Czigler Győző neves műépítést a székház tervezésére és kivitelezésére, aki a megbízást

1885. április 10-én elfogadja. 1885. május 3-án megalakul az Építési Bizottság Tisza Lajos elnökletével, tagjai Bedő Albert és Lutzenbacher Pál, a bizottság jegyzője Horváth Sándor egyesületi titkár. Az Építési Bizottság kiírja a pályázatokat szakipari munkákra. Az Egyesület elnöke az erdőfelügyelőségek segítségét kérve, levélben felkéri azokat az erdőtulajdonosokat, fakereskedőket, akik közhasznú tevékenységét elismerve, megértik az Egyesület munkáját, hogy adományaik felajánlásával járuljanak hozzá az építés költségeihez. E támogatáshoz társult az az áldozatkészség is, amelyet az erdészek barátai nyújtottak. Meg kell említeni a máramarosszigeti Groedl testvérek nagylelkűségét, akik a ház teljes fedélszerkezetét - a toronnyal együtt - méretre szabotlan, ingyen elkészítik és leszállítják; vagy például a Thonet testvéreket, akik a közgyűlési terem részére megrendelt 100 db. széket fél áron számlázták; Lutzenbacher Pál 1.000.- forinttal, Vuk Mihály fakereskedő 500.- forinttal támogatta az építkezést.

1885. július 2-án a Főváros Közmunkák Tanácsa határozatban közli: miután az Alkotmány utca rendezése és a járda magassága megállapítást nyert, az építési engedélyt megadja. 1885. július közepén a föld- és kőműves munkák megkezdődtek, az Építési Bizottság jelzi, hogy a falazási munkák októberre eléri a második emeletet. 1885. augusztus 1-én a telek vételárát, 13 846 forint 13 krajcárt az Egyesület a Fővárosi Házipénztári Hivatalnál befizeti. Október 20-án a Groedl testvérek útnak indítják a méretre szabott fedélszék és torony anyagát. Október 23-án a választmányi ülésen az Építésvezetőség bejelenti, hogy a székház építése annyira előrehaladott, hogy a koszorúzási ünnepély megtörténhet, kéri az ilyenkor szokásos jutalmak javasolt kiutalását.

1886. augusztus 1-re, az elkészült házba megkezdődött a korábban megrendelt nemesen egyszerű bútorok, valamint a gyűjtemények beköltöztetése. Nevezetesen: a fák- és cserjék, a szén, a fa, a mag, a rügy, a rovar és a falemez gyűjtemények; a gróf Forgách Károly által adományozott Európa hírű, páratlan 1756 db-os agancsgyűjtemény, amelynek felrakása a székház folyosóján és helyiségeiben Czigler Győző terve alapján történt; továbbá a könyvtárszekrények és a könyvtár elhelyezése, valamint az erdészeti szerszám- és eszköz 6 táblás gyűjteménye. Nagylelkűségről tett tanúságot az épülettel szem-

ben lévő Kereskedelmi Főiskola igazgatósága is azzal, hogy az időközben elkészült berendezési tárgyak és gyűjtemények tárolásához bérmentesen adta át szuterén helyiségeit a ház építésének befejezéséig.

1886. augusztus 12-én az Egyesület birtokba vette a házat, budapesti háziúr lett. Megkezdte 19 lakás bérleményének kiadását, elkészítette a házirendet, készült a december 12-i ünnepi közgyűlésre, házavatásra; és előkészítette az 1887-es körmöcbányai Közgyűlést.

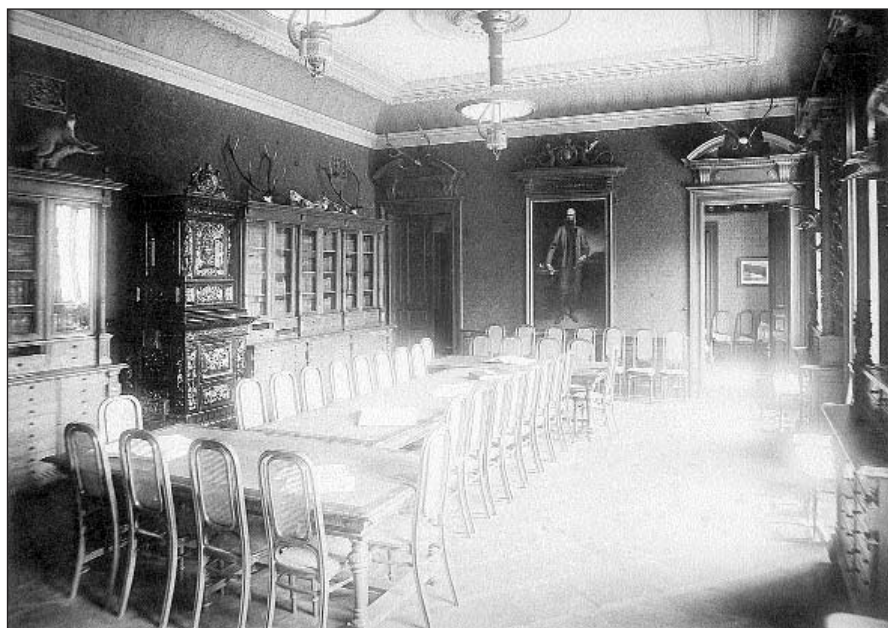
1886. december 12-én megtörtént – ünnepélyes közgyűlés keretében – a házavatás. Az Egyesület 20 éves jubileumát ünnepelte. Közgyűlési indítvány volt Ferenc József és Tisza Lajos testmértű portréjának megfestése, a közgyűlési terem számára. Tisza Lajos és Bedő Albert küldöttségileg kereste fel I. Ferenc József császárt és királyt annak engedélyezésére, hogy portréját a gödöllői vadászaton viselt ruhájában örökíthessék meg, egyben meghívták Székház-látogatásra. Bedő Albert felkereste Benczur Gyula neves festőművészt a két festmény elkészítése ügyében. Benczur Gyula nagy elfoglaltságára hivatkozással a kért határidőre nem tudta vállalni a festmények elkészítését. Javasolta önmaga helyett tanítványát, egyben adjunktusát Stetka Gyula festőművészt a portrék elkészítésére. Stetka Gyula Ferenc József portréját 1000.- forint festői tiszteletdíjért 1887. október 6-án, Tisza Lajos portréját 800.- forint tiszteletdíj fejében 1888. június 22-én adta.

Felavatásra került tehát székházunk, az a háromemeletes, sajátzerű stílusban épült palota, amely egyúttal a főváros díszé is lett.

Az épületben a földszinten és az első emeleten lakásokat alakítottak ki, a második emeleten voltak az irodahelyiségek, a közgyűlési terem, a tanácssterem, a titkár, az alelnökök, az adminisztráció, a könyvtár és olvasó, valamint az Erdészeti Lapok szerkesztőségének helyiségei. A harmadik emeleten vendégszobákat alakítottak ki. A lakásokból három szolgálati lakás volt; a földszinten a gondnoki, az első emeleten a titkári, a második emeleten az altiszt lakás. A 19 lakásban 1942-ben 61 lakó volt. Az épületben összesen 151 helyiséget alakítottak ki.

E ház volt a magyar erdőgazdaság szellemi irányítója, fellegrára. Az itt megfogalmazott emlékiratok, memorandumok, kormányzati előterjesztések soha nem voltak öncélúak: az Egyesület bölcs vezetése folytán szorosan bekeleldtek a magyar gazdaság vérkeringésébe. Tanúja volt kudarcoknak, nehézségeknek, eredményeknek. Az erdészet tekintélyt szerzett és tényezővé vált. Ezt igazolja két nagy vezéralakjának Bedő Albertnek és Kaán Károlynak államtitkári kinevezése, a döntéshozó kormányzati munkába való bevonása is.

Ez a ház volt kohója az erdők és a természet védelméről szóló 1935. évi IV. törvény előkészítésének, a végrehajtás munkájában való részvételnek. Itt tett váratlanul látogatást 1888. február 12-én Rudolf trónörökös és február 28-án váltotta be meglátogatási ígétet I. Ferenc József, aki szobáról-szobára járva gyönyörködött az agancsokban, a gyűjteményekben és hallgatta meg a vendéglátók tájékoztatását az egyesületi munkáról. E házban élt és halt meg az erdészek legnagyobbika, Bedő Albert, akit 1918. október 23-án lépcsőházi ra-

vataláról szállítottak, a háromszéki Kálnokra; gyászolta az I. és II. világháborúban hősi halált halt tagjait, - sokszor lengett a fekete zászló az épület homlokzatán. 1944-ben Budapest bombázásakor találat érte székházunk padlásterét, de 1948 márciusában már örömmel gyűlt össze a tagság a Zászlóbontó Ülésre – a tisztújító közgyűlésre – a az egyesületi élet újjászervezésére, elindítására. Az 1948. december 9-i közgyűlésen Sébor János professzor, Egyesületünk akkori elnöke bevezetőjében mondja: „Fájdalmasan érintene bennünket, ha ősi székházunkból ki kellene költözni, hogy egy fontos állami intézménynek adjunk helyet benne. Meggyőződésem, hogy van a megoldásnak olyan módja is, amely nem kívánja áldozatul a magyar erdőgazdaság 60 éves fellegrát; eltávolításunk belőle nemcsak egy köztisztületben álló, szeretettel ápolt szimbólumtól fosztaná meg tagtársainkat, hanem anyagi romlásunkhoz is vezetne a házbér-jövedelem elvesztése folytán.” Az elnöki látnokság hihetetlennek tűnt akkor. És lám 1949 januárjában az Országos Tervhivatal lefoglalta az épület III. emeletét. Februárban Madas András, Magyar János és Gárdos Emil, METESZ főtitkár küldöttségileg keresték fel Vas Zoltánt, a Tervhivatal elnökét, kérve a működéshez szükséges helyiségek meghagyását. Nem volt teljesíthető. Jabláczy Sándor az FM Erdészeti Főosztályának akkori vezetője, egyesületünk titkára erélyes tiltakozás mellett Emlékirat átadásával kérte Szabó István miniszter támogatását. Eredménytelenül. Levélben kerestük meg Rónai kereskedelmi minisztert, hogy a Honvéd utcai front földszintjén 4 helyiséget adjon át az Egyesület működése érdekében, miután a Kereskedelmi Minisztérium teljes egészében igénybe vette az épületet. Nem járult hozzá. Az Egyesület természetesen megfellebbezte az épület kiutalását az V. ker. Tanácsnál. 1949. március 11-én mégis el kellett hagyni a székházat. 1949. október 3-án már a Bajcsy Zsilinszky út 72. szám alatti helyiségben megtartott igazgató választmányi ülésen jelentette be Bezzegh László elnökségi tag hivatalosan, a szolgálati útja miatt távollévő titkár helyett, székházunk teljes elvételét. Tiltakozásainkra és a fellebbezésre 1953. február 5-én kaptuk meg az V. ker. Tanács Végrehajtó Bizottságnak értesítését: „A Budapest V. kerület Alkotmány utca 6. szám alatt fekvő házingatlant állami tulajdonba vettük.” Ez volt a válasz.

Az állami tulajdonba vétel szerintünk jogtalan volt, ugyanis a Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1952. évi 4. számú törvényerejű rendelete 4. §-a szerint: Az állami tulajdonba vétel alól mentesülnek azok a házingatlanok, amelyek a dolgozók társadalmi szervezeteinek és szövetkezeteinek tulajdonában vannak.

Ma nem vagyunk gazdái a háznak, mégis hálával kell megemlékeznünk azokról, akik létrehozásán fáradoztak; akik adakoztak; gyűjtöttek és az építkezést vezették. És hálával a magyar tisztos ipar szakipari képviselőire; a mesterekre; a segédekre, az inasokra, a munkásokra, azokra akiknek keze nyomán felépült a gyönyörű palota.

Egy ház külleme belső tartalmat, életminőséget takar. Az itt hagyott hazafisággal telített akarat erősítse most az e házban dolgozókat, azokat, akik ma a magyar gazdaság előmozdításán fáradoznak. Nekünk pedig ez a ház nem hideg kő és téglátömege. Ezt a házat 1884. szeptember 15-én a Pécsi Közgyűlés létesítette, több száz magyar erdész és erdészbarát szíve melege hordta össze. Kötelességünk megőrizni ezt a meleget, reménykedve az igazság győzelmében, a majdani visszatérésben.

Riedl Gyula

könyvtárvezető

(lejegyezte: dr. Sárvári János)

Természetszerű erdők?

Érthetetlen számomra a kialakult vita a természetszerű erdők létjogosultsága, az őshonos fajok, növénytársulások elsőbbségének kérdésében.

A tudomány mára teljesen világossá tette, a „természetes” mint olyan felsőbbrendűségét, bebizonyította, hogy bármilyen emberi beavatkozás, a természetestől való valamilyen cél érdekében való eltérés, hosszú távon több kárt okoz, mint hasznot. Mára már tudjuk, hogy csak a természetes folyamatokba való be nem avatkozás, mindennapi életünkben, a természetes anyagok; energia, táplálkozás, gyógyszerek stb. alkalmazása szolgálhatja bolygónk és rajta az ember hosszú távú meglétét!

Természetes, hogy az ember mindig újítani, jobbítani akart, és akar ma is. Tette azt úgy, hogy nem lehetett tudatában a következményeknek, kora tudományos szintjén fel sem mérhette, milyen hatásai lesznek feltalálásának. (Lásd radioaktivitás, vegyszerek, műanyagok, az olaj felhasználása.)

Bizonyára ilyen jobbító szándék vezetett szakmai elődeinket is, akik valamilyen ökológiai probléma, futóhomok, kopárok erdőszítése céljából, vagy csak más földrészben megtapasztalt szép alakú, vagy más szempontból jónak ítélt fajait telepítettek haza, nemes célok érdekében.

A trianoni határok után is fellendült a fenyvesek telepítése, az elveszett Kárpátok utáni nosztalgiából. Később a szovjet fenyő fűrészáru kiesése is fenyő telepítésre ösztönzött.

Sok faj meg is állta a helyét, ma is lehet dicsérgetni, lám-lám, milyen jó ötlet volt. A kopárok beerdősültek, a homok nem fut tovább!, gyorsan növe-

gazdaságilag jól hasznosuló fajok kerültek be.

Csak akkor még nem tudtuk, amit ma már tudunk. Hogy a radioaktivitást talán jobb lett volna, ha fel sem fedezik, a kőolaj ilyen mérvű felhasználása mennyi háborúhoz vezet majd, és mennyire elszennyezi levegőnket, vizeinket. A vegyszerek, műanyagok hatásáról nem is beszélve.

Így nem tudtuk azt sem, hogy a flóra elszegényedése a fauna elszegényedésével jár együtt, a behurcolt fajok hazai fajokat szorítanak ki a velük szoros kapcsolatban élő más élőlényekkel együtt.

Nem tudtuk, milyen kárt okozunk azáltal, hogy csak gazdálkodói érdekek figyelembe vételével kezelt erdőkből kiszorultak az idős korhadó fák, eltűntek az elegyfajok, elszegényedtek vagy eltűntek a kísérő cserjék, lágyszárúak. A vegyes összetételű és korú erdőkből egy jól kezelhető, ám minden tekintetben szegényes erdőt-ültetvényt hoztunk létre.

Ezért lehet örülni a Pro Silva mozgalomnak, a természetes erdőket, ezek kezelését, visszaalakítását, a lapunkban is bemutatató írásoknak.

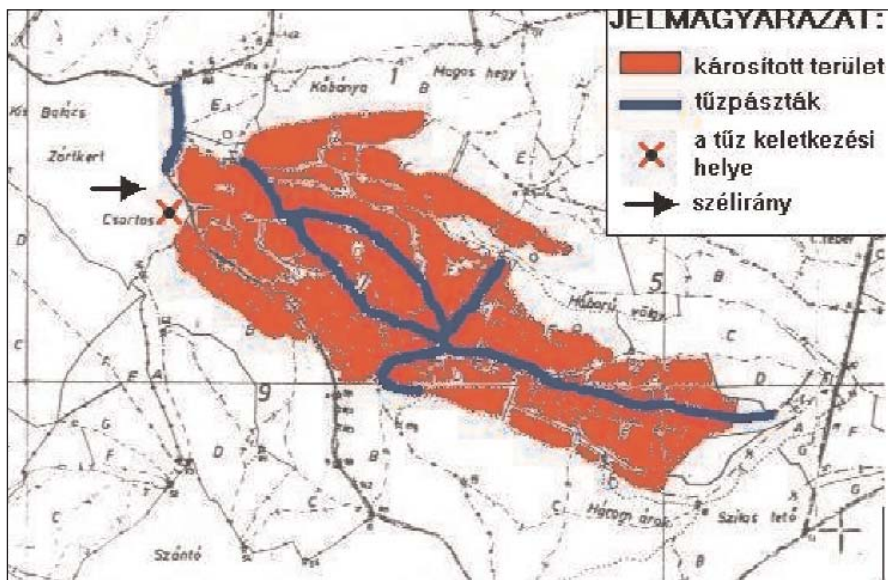
És nehéz megérteni a nosztalgiából vagy rövid távú gazdasági érdekekből a természetesség megkérdőjelezését, a természetszerű erdőkezelést csak érdekes kísérletként való kezelését.

El kell fogadni, hogy a kör lassan bezárul, ha meg akarunk maradni (értem ezt úgy is, ha a szakmánkban meg akarunk maradni), csak egyetlen út van: a természetes.

És ez a mostani erdők kezelőire és az új erdők telepítőire is vonatkozik!

Inczédy György

erdész

2. ábra: A Sajókápolna-Háborúvölgyben 2002. március 7-8-án leégett terület vázrajza

A tűz a 80-100 km-es szél miatt egy tűzpásztával már nem védett lábas erdőn keresztül átterjedt a Sajókápolna-Háborúvölgyben található – 1997-ben hasonló időjárási körülmények között egyszer már leégett – mintegy 70 ha-os felújítás alatt álló, 2001-ben az elmúlt öt év munkájának köszönhetően nagy részben befejezett-

ként átadott (3-4. ábra) erdőterületre.

A belső 2-3 m-es tűzpászták az erős, olykor örvénylő szél miatt nem töltődtek be szerepüket. A tüzet 5 fő erdészeti dolgozó, 3 fő helyi lakos és mindössze 5 fő tűzoltó próbálta megfékezni. Március 8-án hajnali fél négyre ez sikerült is. A 29,5 ha avartűz és a 65,9 ha fiatal

tölgyesekben, cseresekben keletkezett, helyreállítást igénylő koronatűz 20 360 000 Ft-os kárt okozott.

A tűzoltóság a tűz keletkezéséért felelős személyek felkutatása érdekében – bár a keletkezés körülményei elég egyértelműek voltak – nem intézkedett. Az ismeretlen tettes ellen tett feljelentésünk miatt a rendőrség egy hónappal a tűz után megtartotta a helyszínelést, kárfelmérést. Mindezek alapján mindenki elképzelheti, hogy milyen eredménnyel fog zárulni a nyomozás.

Az utóbbi évek során bekövetkezett tűzkárok miatt gazdálkodásunk gyökeresen megváltozott. 1990 óta mintegy 163 ha-on keletkezett helyreállítást igénylő tűzkár (5-6. ábra), a fokozottan tűzveszélyes területeken lévő erdősítések nagy része már többször is leégett.

1998-tól felhagytunk a tűzveszélyes peremterületeken addig szokásos tarvágás utáni mesterséges erdősítésekkel, amikor is a zömmel sarj eredetű cseresek után kocsánytalan tölgy makkvetéssel végeztük a szerkezetátalakítást. Elsődleges célunk az újabb erdőtűzek elkerülése mellett a korábban keletkezett károk helyreállítása, az erdősítések minél előbb

3. ábra: A Sajókápolna 1 D (háttérben) és 7 D (előtérben) erdőrészelek 4 évvel az 1997-es erdőtűz után

5. ábra: Leégett erdei fenyves 1997-ben (Sajókápolna 7 C)

4. ábra: KTT-KST állomány 4 évvel az 1997-es erdőtűz után (Sajókápolna 7 D)

6. ábra: Leégett kocsánytalan tölgyes 1997-ben (Sajókápolna 6 A)

befejezettként való átadása. A még meglévő idős cseresek lehetőleg természetes úton történő felújításával csak ezután kívánunk foglalkozni. Az 1998. és 1999. évi jó kocsánytalan tölgy és a 2001. évi kiváló bükk makktermés lehetővé teszi a belső területek (az erdészet területének 52%-a a Bükk Nemzeti Park fennhatósága alá tartozik, ahol a mintegy 800 ha sarj eredetű 80 éves mályinkai bükkösök felújítását a makktermés hiánya miatt eddig nem tudtuk elkezdeni) természetes úton történő felújítását.

A sorozatos erdőtüzek miatt felül kell vizsgálnunk az erdőterületek tűzpáztákkal való védelmét, mivel több helyen lesz szükség azok kiszélesítésére, ill. új tűzpázták létesítésére. A terepi és a tulajdonviszonyok miatt sor fog kerülni erdőterületek ilyen célra történő igénybevételére is. Újra napirendre került a tűzkár elleni biztosítás – mivel lehetőség van a biztosítás díjának pályázat útján történő 50%-os támogatására – kérdése. Az már más kérdés, hogy ilyen területi adottságok mellett milyen feltételekkel kötnék a biztosítók szerződést.

A fenti sorokkal egy olyan problémára szerettem volna felhívni a figyelmet, mely

főleg az erdőgazdálkodás jelen helyzetében úgy gondolom nem elhanyagolható. A tő mellett dolgozó szakemberek kiábrándultak, nem látják az erdőtüzek elkerülése érdekében és a károk felszámolása során végzett munkájuk értelmét

2001-ben beindult az erdőtelepítési program magántulajdonosok által, jelentős állami támogatással végzett gyakorlati megvalósítása az állami erdőket határoló gyenge termőképességű mezőgazdasági- és parlagterületeken. Mivel a sokéves tapasztalatok alapján ezek a fokozottan tűzveszélyes területek közé tartoznak, a fenti probléma a jövőben a magánerdőket is érinteni fogja.

Az általában későn, egy-egy jelentős tüzeset után elrendelt országos tűzgyűjtési tilalom betartatásának erélytelensége miatt nem sokat ér. A törvényi előírások érvényesítéséhez az érintett minisztériumok – BM, FVM, KTM (a tüzek a védett növény- és állatvilágban is okoznak kárt) –, az érdekképviselők – OEE, FAGOSZ – és a tulajdonos összefogására, közös fellépésére lenne szükség.

Az Európai Unió csatlakozás ideje is közeleg. Amennyiben nem történik rövid időn belül változás a gondatlanság-

ból, vagy szándékosan erdőtüzet okozók felelősségre vonásának gyakorlatában, akkor az EU-ba a magyar erdőgazdálkodás eredményeit háttérbe szorító leégett erdőkkel – hogy a rengeteg kommunális hulladékkal elcsúfított, a megélhetési bűnözés fogalmának megalkotásával gyakorlatilag legalizált falopás következtében letarolt erdeinket már ne is említsem – fogunk „berobogni”.

Kép és szöveg: **Bányai Péter**

Dél-dunántúli mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaság erdészeti ágazata 500 ha bővítendő erdőterület teljes gazdálkodási vertikumának irányítására keres fiatal (30–35 éves) erdőmérnököt.

A munka önálló elvégzéséhez ajánlunk versenyképes jövedelmet, szolgálati lakást, terepjáró gépkocsit.

Pályázni lehet írásos önéletrajzzal, végzettséget igazoló fénymásolattal, fényképpel a következő címre: Kódai István 7400 Kaposvár, Irinyi J. u. 8. sz.

Kérjük az elérhetőség miatt a pályázatban a telefonszám és cím megadását!

ISO 14000 Park Hajdúszoboszlón

A budapesti székhelyű TÜV Rheinland Euroqua Kft. által tanúsított környezetközpontú irányítási rendszerrel rendelkező erdészeti vállalatok képviselői április 18-án Hajdúszoboszlón parkot ültettek, amelyet a bevezetett rendszerrel ISO 14000 Parknak neveztek el. A helyi Szent István parkban elültetett facsometék (6 korai juhar, 4 ezüst juhar, 4 ezüst hárs, 5 platán, 4 vadgesztenye és 4 oszlopos juhar) a környezetkímélő gazdálkodás eszméjét hivatottak majd jelképezni, s azt, hogy az őket elültető cégek a környezetvédelemre a szabvány betartásával kötelezettséget vállaltak. E vállalatok, a Bakonyi Erdészeti és Faipari Rt., az Egererdő Rt., az Észak-Magyarországi Erdőgazdaság Rt., a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt., a „Gyulaj” Erdészeti és Vadászati Rt., az Ipoly Erdő Rt., a Mecsekerdő Rt., a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt., a Nyírségi Erdészeti Rt., a Pilisi Parkerdő Rt., a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt., a Szombathelyi Erdészeti Rt., a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt., a VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Rt., a Vértesi Erdészeti és Faipari Rt. és a Zalai Erdészeti és Faipari Rt.

A faültetést követően nyílt szakmai konferenciát tartottak, amelyen auditori tapasztalatcsere is szerepelt. Itt több mint 100 meghívott auditor és felkészítő vitatta meg az ISO 9001:2000 szabvánnyal kapcsolatos szakmai kérdéseket, alkalmazási tapasztalatokat.

Komornik Ferenc

Vendéglátónk a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt.

Negyvenegy éve, 1961-ben tartotta az Országos Erdészeti Egyesület vándorgyűlését Baján. Hasonló eseményre június végén idén is sor kerül. Ez alkalomból beszélgettem Csonka Tibor vezérigazgatóval a részvénytársaság életéről, ügyes-bajos dolgairól. Kissé szomorú apropó a Duna március végi bajai 844 centiméteres szinttel járó árhulláma.

– Valóban – kezdte tájékoztatóját a vezérigazgató – Európa legnagyobb kiterjedésű ártéri erdejét komoly kár érte. Az ártéren található mintegy tizenötezer hektár erdő került víz alá. Fokozta a bajt, hogy igen gyorsan emelkedett a víz szintje, ami az árhullám sebességét növelte. Ennek következtében megrongálódtak az erdei utak fahídjai, a földutak, és komoly anyagi kár keletkezett az ország leghosszabb személyszállításra is használt erdei kisvasútjának pályaelemeiben is. Hozzávetőleg másfélezer nagyvad lett a 7-8 Celsius fokos hideg víz áldozata. A legnagyobb kár az előző évi vaddisznó-szaporulatban esett. A vadföldek vetéseit teljesen elpusztította a víz és az iszap. Az erdősítések közül főleg a tölgyesekben és a kisméretű csemetével felújított erdőrészekben várható komolyabb pusztulás. A felméréssel meg kell várni amíg mindenhol visszahúzódik a víz. Vágástéri faanyagban nem esett számottevő kár, köszönhetően a rendkívüli erőfeszítéseknek, amit az árvíz előtti napokban végeztünk. Ártéren gazdálkodunk, ezt

valamennyi szakember tudja, és természetesen azt is, hogy az árvíz bármikor, akár évente többször is bekövetkezhet.

– *Mennyi a kár értéke?*

– Becsléseink szerint meghaladja a 100 millió forintot. Megtettük a szükséges jelentéseket a tulajdonos és a felügyeleti szervek felé. Bizakodóak vagyunk. Nem is olyan régen sokkal nagyobb bajban volt a gazdaság. A rendszerváltás után nehezen akart a cég átállni a részvénytársaságokra jellemző gazdálkodási filozófiára. Az addig főleg a térség vadászatával kapcsolatban évtizedeken át kialakult elkényeztetett helyzetéből nehezen akart mozdulni. Majdnem rá is ment, hiszen közgazdaságilag már már kezelhetetlen veszteséget halmozott fel. 1996 végén a tulajdonos segítségével megkezdett reorganizációs folyamat hatásának köszönhetően lassan megindultunk felfelé. Mint a hasonló helyzetben lévő cégek, mi is minden pályázati lehetőséget megpróbáltunk kihasználni. Mára elmondhatjuk, hogy a részvénytársaság helyzete szilárd, kiegyensúlyozott. Ezért is vállaltuk el a számunkra megfizető feladatot, a vándorgyűlés rendezését.

– *Az ártéri erdőkkel gazdálkodók sajátos helyzetben vannak.*

– Igen, ezt mi is elmondhatjuk magunkról, hiszen erdőterületünk több mint 50%-a hullámtéren áll, védett és így a Duna-Dráva Nemzeti Park része. Azt mindenki tudja, hogy az ártéren természetes erdőt nem, vagy csak minimális mértékben lehet nevelni, hiszen a kívánt fajok természetes felújulása szinte lehetetlen. A természetvédelmi törvény előírásai szerint kell kialakítanunk

a fajcserét, az utolsó csemetéig mesterséges erdősítéssel. Mondhatom ez nem egyszerű feladat. A legfőbb gondunk az átalakítások törvény által előírt tempójával van. Mert azzal egyetértünk, hogy a hatvanas években túlzottan fel-futtatott nemesnyár-ültetvényeket előbb-utóbb őshonos, vagy legalábbis honos fajokból álló erdőkre kell cserélni. De azt nem szabad követni, hogy a letermelt nyárasok helyén teljes területen tölgyeseket, kőriseket vagy egyéb lágylombos erdőket hozunk létre. Azon egyszerű oknál fogva, mert a most elültetett tölgyes 80-100 év múlva ad bevételt a gazdálkodónak.

Most is az erdővagyon hasznosításából származó bevételből hozzuk létre a természetvédelem által is elvárt erdőt. Az átalakításoknak tehát, lassan, megfontoltan kell megtörténniük.

Az őshonos fajokkal felújított területek kezelésével járó kiadásokat a nemes nyárasok és a területünkön található, nagy értéket adó feketediő-erdők bevételeiből fedezzük. Az esetleges területarányos eltolódás azt eredményezné, hogy elkövetkeznének a bevétel

nélküli esztendők, évtizedek, s ez nem lenne jó senkinek. Az addig átalakított erdőknek sem és az itt az erdőből közvetlen, vagy közvetve élő embereknek sem.

Itt kell megjegyezni, hogy az évi kitermelhető, üzemterv által kimutatott fatömegből harminc százalék a területen marad. Ez harmincezer köbméter faanyagot jelent. Ez a fatömeg többnyire a magárahagyott, védett területeken található. Az a féltés, hogy az országos hatású természetvédelmi törvény elemeinek jó része az ártéren nem azt a hatást éri el, mint mondjuk a középhegységek természetes erdeiben. A magárahagyás itt hosszú távon az adventív erőszakos fa- és cserjefajok terjedéséhez fog vezetni. Az ideálisnak elképzelt állapot a mai felszíni és talajvízmozgások drasztikus megváltozásával már csak illúzió marad.

Nagyon remélem, hogy az erdészek nem lesznek ennek az illúzióknak az áldozatai.

– *Jelenleg milyen a terület fafajmegoszlása?*

– Tölgy 12, cser 3, bükk 1, gyertyán 2, akác 19, egyéb kemény lomb 16, nemes nyár 12, hazai nyár 11, fűz 7, egyéb lágy lomb 2, fenyő 12 és üres területünk 3 százalék van. S ha már itt tartunk néhány kötelező adatot mondok a részvénytársaságról. Összesen 37 316 hektáron erdőgazdálkodunk és 72 000 hektár a vadászterületünk. Faállománnyal borított területünk 33 163 hektár. Hagyományos erdőgazdálkodó erdészeink vannak Bátaszéken, Szekszárdon, Hajóson, Baján és Pandúron. Elsődleges fűrészipari feldolgozó tevékenységet végez a Rakodó- és Fafeldolgozó Erdészet, az áru feladási feladatokat segíti a Rakodó- és Hajózási és Vasúti Erdészet. Ez utóbbi üzemelteti a Gemenci Állami Erdei Vasutat. Mindezeket a munkákat nem egész ötszáz fővel végezzük.

Itt kell megemlítenem, hogy még kb. 7-800 vállalkozó is a Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Rt.-ből él.

– *Úgy tudom itt is cél a kerületvezetők vállalkozásra ösztönzése?*

– Valóban, már többéves tapasztalatunk van ezen a téren, és úgy néz ki, hogy körvonalazódik a végleges megoldás. Kezdetben ösztönöztünk minden kerületvezetőt, hogy valamilyen módon mint vállalkozó kapcsolódjon be kerületében a feladatok elvégzésébe. Ez meg is történt, de a tapasztalatok alapján le kellett vonnunk a tanulságot: a két dolog nem megy egyszerre. Voltak aránytalanul nagy vállalkozói bevételek, melyeknek teljesítése nyilván a hagyományos kerületvezetői feladatok háttérbe szorulásával járt. Az mindenestre kiderült, hogy ha a vállalkozó képzett szakember, mondjuk erdőszaktanár, akkor az elvégzett munka is szakszerűbb lesz és jóval kevesebb a probléma.

A szakember vállalkozó nem akar „leégni” a kollégái előtt azzal, hogy nem végez (végeztet) tökéletes munkát. Egyszóval úgy döntöttünk, hogy a kerületvezetők egy része átmegy vállalkozónak, míg a hivatalban maradt kerületvezető megnövelt területű kerületben is el tudja látni a feladatokat. Természetesen mivel ez szokatlan, pontosabban nem megszokott szerepkör, a munkaszerződéseket úgy kötöttük

meg, hogy esetleges vállalkozói csőd esetén a vállalkozó erdőész ne kerüljön utcára. Ezenkívül beépítettünk olyan elemeket is, melyek segítik a nagyobb értékű gépvásárlást, és egyéb, a vállalkozás folyamán előre nem látható, hátrányos események következményeinek orvoslási lehetőségeit.

Egyszóval a kezdeténél előbbre, de végső soron még mindig az ilyenirányú kísérletezésnél tartunk.

– *Milyen lesz a bajai vándorgyűlés?*

– Remélem, hogy szép, hiszen valamennyi munkatársam azon dolgozik, hogy mindenki maradandó élményekkel térjen haza. Mi is úgy állítottuk össze a látnivalókat, hogy kihasználjuk adottságainkat.

A Bajai Erdészet lenesi kerületében kifejezetten a vadgazdálkodással kapcsolatos bemutatókat

szerveztünk. A térség apró és nagyvadgazdálkodásából kaphatunk ízelítőt.

A pörbolyi kisvasúti program igazán izgalmas és látnivalókban gazdag lesz, mert nemcsak erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó helyi sajátosságokkal ismerkedhetnek a kedves résztvevők, de a vadgazdálkodás és a természetvédelem helyzetét is megtapasztalhatják.

Veránka szigetére hajóval utaznak a programra jelentkezők. Itt is számos feladatunkba pillanthatnak, természetvédelem, vadgazdálkodás és erdőgazdálkodás az ártér sajátos viszonyai között.

Baja sajátos történelmével izgalmas város. Nem bánják meg a városnéző programra jelentkezők, hiszen néhány óra alatt szakavatott idegenvezetővel megismerkedhetnek a város építészetével és egyéb nevezetességeivel.

Lesz erdei iskola-avatás, emlékszobor-leleplezés és természetesen este az elmaradhatatlan baráti találkozó. A második nap délelőttjén pedig a négyévenként esedékes tisztújító közgyűlés.

Csak megismételhetem a Nyíregyházán mondottakat: szeretettel várjuk a vándorgyűlésre a jelentkező kollégákat.

Pápai Gábor

Az év erdésze

Országos erdészverseny

Fotó: Detrich M.

Az elmúlt években mind több erdőgazdaság rendezte meg térségében az erdésztechnikusok szakmai vetélkedőjét. Répászký Miklós az OEE technikus alelnöke javaslatára került sor Sopronban az első Országos Erdészversenyre.

A selejtezőkről mintegy 600 benevezett erdészből végül 27 jutott el Sopronba az utóbbi évek egyik legjobban szervezett egyesületi rendezvényére.

A verseny bonyolítását és az azzal járó szerteágazó szervezési munkát a Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola tanárai, diákjai, munkatársai látták el minden igényt kielégítően.

Az ünnepélyes külsőségekkel zajló megnyitón Dr. Rónai Ferenc iskola-

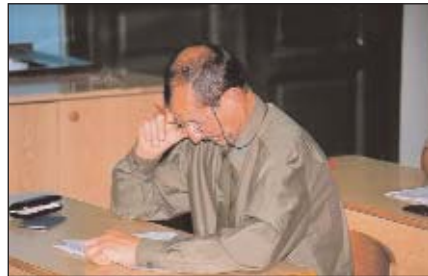
Fotó: Detrich M.

igazgató köszöntötte a versenyzőket és a vendégeket

„Úgy érezzük, hogy egy olyan kezdeményezés indult útjára, amelyik ha most jól sikerül, akkor várhatóan komoly folytatása lesz, és időszakonként – tervek szerint kétévenként – lehetősége lesz az erdésztechnikusoknak egyfajta találkozóra.

Szeretném megköszönni a versenybíróknak, a társiskolák kollégáinak, a Tanulmányi Erdőgazdaság képviselőinek és mindenkinek, aki eddig segítette a verseny szervezését, hogy eljött és segíti a munkánkat. Azért is örülök ennek, hogy nálunk lehet most ez a verseny, mert itt állnak, ha nem is teljes létszámban, tanulóink alacsonyabb évfolyamai, akik szeretném, ha példát láthatnának ebben a csapatban arra, hogy működő erdészek is összemérik a tudásukat és olyan szakmai tartást mutatnak a mi gyerekeinknek, ami a számukra példamutató lehet.” mondotta Rónai Ferenc.

A versenyt Répászký Miklós nyitotta meg buzdító szavaival. Az erdészeti egyesületünk által meghirdetett verseny egyben történelmi kezdeményezés is, hiszen a gyakorló erdészek részére első alkalommal írták ki és rendezik meg ezt a rangos versenyt.

Fotó: Detrich M.

Egyesületünk elnöksége, igazodva a megváltozott társadalmi és gazdasági feltételekhez, elfogadva az ország közösségének igényét az erdők hasznosítása és közcélú szerepének a megítélésében, olyan szakmapolitikázást folytat, melyben nagy szerepet kap az erdészeti tevékenység közvélemény előtti bemutatása, illetve annak bizonyítása, hogy a magyar erdő gondozása, művelése és a többcélú feladat ellátásának biztosítása az erdészek részéről garantált.

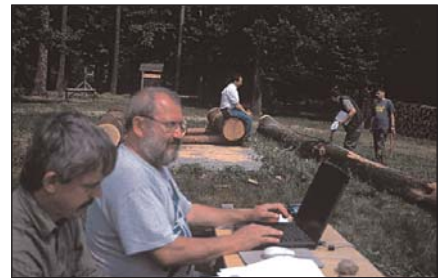
A tartamos és a természetközeli – a megélhetést is biztosító – erdőgazdál-

kodás, valamint a természetvédelmi előírások betartása is biztosított.

Az erdészek munkája során a tulajdonosi akarat érvényesül.

A hivatásunk gyakorlásának fontos része, hogy állandó képzéssel és önképzéssel tudjunk megfelelni ezen elvárásoknak.

Az elkövetkező napokban bemutatják tudásotokat tisztelt erdész kollégák, akiket köszöntök az OEE Elnöksége nevében. Gratulálok nektek, hogy a szorgos munkátok mellett elfogadtátok a felhívást és eljöttetek a Bükkből, a Mátrából, Nógrádból, Budavidekről, a Vértesből, eljöttetek Vas, Zala, Somogy, Bakkony, Gyulaj és a Mecsek térségéből az állami erdők kezelő erdőgazdaságoktól, valamint a Nyírség, Nagyalföld, Tiszamente és Kaszói környéki magánerdészetektől az ÉV ERDÉSZE címért kiírt versenyre.

Versenyünk célkitűzése az, hogy:

– Még jobban megfeleljünk a társadalmi elvárásoknak.

– Továbbképzéssel magas szintű elméleti és gyakorlati tudásunkat növeljük, a gyakorló erdészek egészét ebbe bevonjuk, az önképzés fontosságára felhívjuk a figyelmet, hogy tudásunk színvonala növekedjen.

– Tovább javítsuk az erdőgazdálkodás és a természetvédelem közti együttműködést, megfeleljünk az erdészeti szakhatóság elvárásainak.

– Hivatástudattal szolgáljuk az erdő életközösségét, azt óvjuk-védjük és gyarapítjuk.

– Bemutassuk az ország közvéleménye előtt, hogy az erdőről való hosszú távú gondoskodás jó kezekben van az állami és magánerdőben egyaránt.

Az ország sok helyén – 20 helyen – tartottak háziversenyeket, minősítő kiválasztásokat, hogy a soproni főversenyre a legjobban felkészült erdészek jöhessenek el.

Az előzetes nevezések alapján 27 fő erdész van jelen, közülük 6 fő a magánerdőben dolgozó kollégánk.

A versenyzőket levélben köszöntötte *Barátossy Gábor* az FVM Erdészet Hivatalának Elnöke. A levélből idézünk:

„A szakmai színvonal emelésére való törekvéseket és az erdészbarátságok, -kapcsolatok elmélyítését szolgáló rendezvényeket minden igaz szívű, szakmaszerető magyar erdésznek hivatalból is támogatnia kell...

Reméljük, a hagyományteremtő rendezvényre való kezdeményezés felhívja a figyelmet a magyar erdők „szürke eminenciásaira”, az erdészekre, akik sokszor zord körülmények között szolgálják a tő mellett a hazai erdőket. Az erdészszakma hivatás, gyakorlása pedig az erdők mindenkori szolgálata.”

Gémessy József az ÁPV Rt. ügyvezető igazgató-helyettese üzenetében hangsúlyozta, hogy a magyar erdőkben folyó szakszerű erdőgazdálkodás elképzelhetetlen jól felkészült kerületvezető erdőszaktikusok nélkül.

Kérte a versenyzőket, hogy ne vegyék „véresen” komolyan a vetélkedőt,

sokkal inkább tekintsék a tudás önkontrollra kínált lehetőségnek.

A megnyitót *Verbóvicski István* és *Kósa József* tanulóik szavalata színesítette.

Ezután *Dr. Folcz Tóbiás* igazgató-helyettes tartott technikai eligazítást.

Versenyszámok pontozóbizottságai

Írásbeli: Horváth Iván ÁESZ, Zalaegerszeg, Urbán Imre Mátrafüred, Szabó László III.

Felismerés: Dr. Frank Norbert NYME, Sopron, Selyem József Barcs, Dr. Kárpáti U.A., Pandur Péter

Trappművészet: Tóth Jenő Keszthely, Marton Imre Szeged, Dr. Szóják Péter

Kispuskalövészet: Sándor Gyula NYME, Sopron, Kiss András Szeged, Samu László

Választékolás: Gólya János NYME, Sopron, Ifj. Malgai Viktor Barcs, Bolla Balázs

Gyérítésjelölés: Maros György ERTI, Sopron, Selyem József Barcs, Nagy Csaba

Határazonosítás: Dr. Márkus István NYME, Sopron, Kristó László Mátrafüred, Dr. Szóják Péter

Fakészlet- meghatározás: Dr. Széles Miklós NYME, Sopron, Urbán Imre Mátrafüred, Balázsi József

Trófea távolságának becslése: Dr. Jánoska Ferenc NYME, Sopron, Kiss András Szeged, Samu László.

Kifejezetten élvezetes volt az egyes versenyszámok helyszínén figyelni a versenyzőket. A tudósító is ezt tette, megszólaltatva az éppen feladatával végző jelöltet.

Pintér László (VADEX Rt.)

A határazonosítás kicsit hasonlított a tájfutó sportra. Mivel én is tájfutó voltam, nem jelentett különösebb megterhelést a feladat, még ebben a melegben sem.

Pap Zoltán (Bakonyerdő Rt.)

Vadásztatással is foglalkozom, a trófeabecsülés azt hiszem jól sikerült. Az őztrófea jóval erősebb volt, mint a Bakonyban előforduló, viszont a szarvasból kitett versenytrófea, a nálunk találhatóhoz képest jó közepesnek mondható. Remélem, hogy ezeket az eltéréseket jól becsültem.

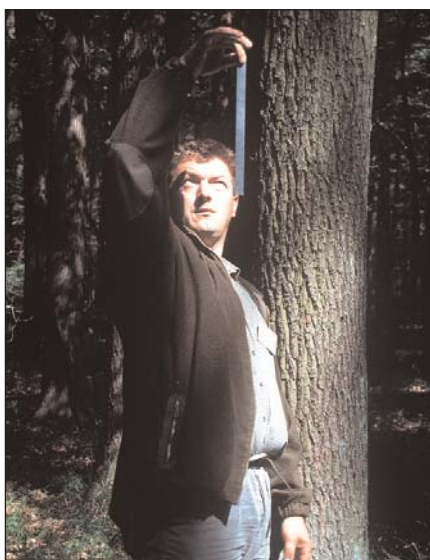
Varga László (ÉSZAKERDŐ Rt.) (Miután a tizedik fellőtt korongot is magabiztos lövéssel találta, ezzel egyedül maximálisat teljesített.)

Otthon elég gyakran járunk versenyre, s nem kell szégyenkezni általában az elért eredményekért. Most is jól kijött a lépés. Egyetlen egyszer gondoltam, hogy baj lehet, mikor pont a napba lőtte a gép a korongot. De szerencsém volt, mert abban a pillanatban eltakarta a felhő. Lehető, hogy ő sem akarta látni, ha esetleg hibázom.

Ágoston Gyula (POPLÁR Magánerdészeti Kft., Kisköre)

Mivel az Alföldről jöttem, vigyáznom kellett, hiszen itt a valamikor idehozott szlavóntólgy habitusú egyedek

ből lévő állomány fakészletét kellett meghatároznom. A főleg nemes nyárasokban végzett hasonló feladathoz képest ez más volt. De nem érzem, hogy hátrányba kerültem volna alföldi létemre.

Pálincás Tibor (Pilisi Parkerdő Rt.)

A pilisi állományokhoz hasonlóak az itteni erdők. A gyéritésjelölés munkaterülete sem tért el azoktól, amit otthon a hasonló versenyeken szoktunk csinálni. Azt hiszem a szemléleten múlik végül is, hogy a bizottság által kijelölt fák egyeznek-e az általam is jelöltekkel.

Rónai Ferenc (igazgató, Roth Gyula Gyakorló Szakközépiskola)

Most a második nap közepén vagyunk, és úgy érzem, hogy rendben mennek a dolgok. Az írásbeli értékelése máris megtörtént, és az eredményeket folyamatosan tesszük közzé. Az már látható, hogy a választékolás, számbavétel versenyszáma el fog húzódni a késő délutánba. Valószínű, hogy ennek a versenyszámnak a kiírását és az értékelés szempontjait a jövőben át kell gondolnunk, mert mint valaki megfogalmazta, túl elméleti. Az elmúlt években a szakközépiskolák között folyó versenyek tapasztalata jót tett a rendezőknek. Meg vagyok győződve, hogy ennek a versenynek a jó híre eljut azokhoz is, akik most nem jöttek el, és két év múlva még

többben leszünk. Mondhatni presztízs-kérdés lesz a részvétel.

Répászkó Miklós

Az OEE életében bekövetkezett jó irányú változás következménye, hogy itt lehettünk. Bizonyíték, hogy a tagság a Helyi Csoportokon keresztül és azoknak technikai tagjai felvállalnak minden olyan kezdeményezést, melynek során bizonyíthatják szakmai felkészültségüket. Az olykor leterhelt, s bizony sok helyen anyagilag sem kellően elismert technikusoknak kell az, hogy az ország nagy szakmai nyilvánossága előtt bizonyíthassanak. S különösen elmondható ez az elmúlt tíz év alatt a hagyományos erdőgazdaságoktól a magánerdők felé lépő kollégák esetében, akik egy picit magukra maradtak. Ott különösen fontos a magas szintű szak tudás, hiszen nincs közvetlen kolléga az ügyes-bajos kérdések megvitatására.

Éppen ezért nagy öröm számomra, hogy az Év Erdésze ez alkalommal a magánerdőt kezelők közül került ki. Óriási erkölcsi biztatást jelent ez a többiek számára.

A záróünnepséget az iskola énekkarra (*Margittai Endréné* kórusvezető), a kürtösök (*Bolla Balázs* vezető), *Páll Tibor* és *Beda János* tanulók szavalatai tették színessé.

Merczel István, a SEFAG Rt. Fahasz-nálai osztályvezetője hozzászólásában kiemelte a versenyzők felkészültségét és azt, hogy a gazdaságoknak ehhez a felkészüléshez a későbbiekben is minden segítséget meg kell adni. Az erdészek lelkiismeretes munkáját igazolta vissza a verseny. Ott, ahol ennyi felkészült szakember van, nem kell félteni erdeink jövőjét. Egyben bejelentette, hogy a következő verseny házigazdája a SEFAG Rt. lesz.

A kiosztásra váró díjak sokasága jelezte, hogy a támogatók hittek a verseny fontosságában, sikerében. A serlegeken, könyveken, okleveleken kívül volt a díjak között kétszemélyes hétvégi vadászházi vendéglátásra invitálás, egy muflonkilövési lehetőség. Az Év Erdésze fődíját, a Baján tartandó Vándorgyűlésre való meghívást, az OEE ajánlotta fel a győztesnek.

Káldy József, az OEE elnöke zárta a versenyt.

„Nagy öröm számomra, hogy itt lehettem. Külön öröm és megnyugtató érzés, hogy megtapasztalhattam a valóságban is az összetartozás egyféle megnyilvánulásának formáját, melyet az elmúlt négyéves elnökségi ciklus alatt meg akartunk valósítani. Láthattam az OEE mozgósító erejét, és ennek ered-

ményét egy olyan versenyben, amely egyértelműen a magyar erdők érdekeit szolgálja. Hiszek abban, hogy a szakmai és emberi összefogás példaértékű feladatok megoldását eredményezi.

Olyant, mint amilyen ez a vetélkedő volt, Mert itt is érvényes – sporthasonlaltal élve – a coubertini gondolat, hogy nem a győzelem, hanem a minél nagyobb létszámban való részvétel a fon-

tos. Éppen ezért gratulálok a győzteseknek, és valamennyi résztvevőnek egyaránt. Az OEE nevében a verseny valamennyi szervezőjének és résztvevőjének köszönöm a közreműködést.”

Találkozunk 2004-ben, Somogyban!

versenyző	rajtszám	szakmai írásbeli	felismerés	kispuska- lövészet	korong- lövészet	választékolás számbavétel	határ-azonosítás	gyérintés- jelölés	fakészlet- meghatározás	trofabeccsés	összes	helyezés	munkáltató
Rác Ferenc	10	141	78	20,5	45	113	58	65	77	90	687,5	1.	Zalatárnok Ebt.
Werli Krisztián	23	128	82	10,5	25	92	46	80	95	95	653,5	2.	Pilisi Parkerdő Rt.
Rada Ferenc	26	113	78	24,5	20	41	79	35	89	80	559,5	3.	Nagykunsági Erdészeti Rt.
Valent Sándor	1	147	90	11,0	35	16	0	80	94	73	546,0	4.	SEFAG Rt.
Pap Zoltán	5	123	82	17,0	25	37	76	55	76	42	533,0	5.	BAKONYERDŐ Rt.
Kürti István	12	147	86	11,5	30	26	45	35	100	46	526,5	6.	GYULAJ Rt.
Sütő Szabolcs	7	125	67	7,5	25	34	73	75	80	40	526,5	6.	ZALAERDŐ Rt.
Pálinkás Tibor	25	103	76	26,5	35	71	32	55	45	77	520,5	7.	Pilisi Parkerdő Rt.
Leipold Arnold	21	111	78	22,0	35	67	32	35	73	59	512,0	8.	Mecseki Erdészeti Rt.
Magosi József	27	114	78	24,0	45	34	53	25	90	42	505,0	9.	EGERERDŐ Rt.
Pintér László	16	132	85	11,5	35	111	25	50	0	54	503,5	10.	VADEX Rt.
Dolgos József	4	108	52	10,5	25	111	32	65	50	26	479,5	11.	Szombathelyi Erdészeti Rt.
Szántai Péter	11	147	92	8,5	15	63	0	80	0	63	468,5	12.	Pilisi Parkerdő Rt.
Fenyvesi István	13	118	58	17,0	30	111	46	10	0	76	466,0	13.	SEFAG Rt.
Varga László	18	113	76	32,0	50	24	39	0	82	43	459,0	14.	ÉSZAKERDŐ Rt.
Homoki-Nagy István	19	137	48	16,0	35	22	26	0	89	59	432,0	15.	IPOLY ERDŐ Rt.
Nagy Gyula	14	118	78	12,5	10	34	12	90	0	72	426,5	16.	Vértesi Erdő Rt.
Csalos István	15	108	44	24,5	0	52	19	25	67	83	422,5	17.	Mocz és Társa Kft., Kaszó
Jávós Zoltán	24	108	56	14,5	20	59	35	80	0	48	420,5	18.	SEFAG Rt.
Drabik Attila	9	81	49	21,5	10	24	4	50	88	77	404,5	19.	ERDŐSZÖV Rt., Pilis
Almádi István	17	142	86	5,5	25	27	32	0	5	57	379,5	20.	EGERERDŐ Rt.
Dévai Levente	6	102	67	8,0	25	29	52	30	20	30	363,0	21.	IPOLY ERDŐ Rt.
Jenczer Gábor	3	87	90	14,0	30	20	30	0	10	74	355,0	22.	Mecseki Erdészeti Rt.
Ágoston Gyula	20	106	55	22,5	35	26	43	0	0	60	347,5	23.	Poplár Magánerdészeti Kft., Kisköre
Könnnyű István	8	133	41	10,5	10	25	4	75	0	35	333,5	24.	Könnnyű Ebt., Penészlek
Nagy Attila	22	109	48	33,5	35	27	0	0	30	49	331,5	25.	Mecseki Erdészeti Rt.
Papdi Attila	2	91	55	9,5	5	19	61	5	0	54	299,5	26.	ERDŐSZÖV Rt., Pilis

„HARKÁLY” az erdőben, avagy a vonalkódtechnika az erdészek munkáját is segíti

A gazdasági körülmények változása, az egyre élesedő verseny az élet minden területén arra kényszeríti a talpon maradni akarókat, hogy hatékonyabbá tegyék munkafolyamataikat. Ennek egyik módja a már rendelkezésre álló vagy a tevékenység során keletkező adatok pontos, gyors begyűjtése és kiértékelése. A nagy mennyiségű adatok kezelését és feldolgozását a számítógép és a rajta futó program teszi lehetővé. Napjainkban szinte az élet minden területét behálózzák a számítógépek. Persze vannak olyan területek, ahol nem alkalmazható egy hagyományosnak számító asztali számítógép, viszont az adatfelvitelre és -feldolgozásra szükség lenne a hatékonyabb, pontosabb munkavégzés érdekében. Egy terepen is jól használható, kisméretű, lehetőleg egy kézzel is kezelhető adatgyűjtőn nem célszerű a teljes PC-billentyűzetet elhelyezni – a méret korlátai miatt –, viszont a lehető leggyorsabban és legpontosabban kell betáplálni a gépbe az adatokat. Ez az oka annak, hogy a legtöbb ilyen adatgyűjtőt ellátják vonalkódolvasóval. Ezek alkalmazása lehetővé teszi a gyors, pontos adatbevitelt, a másik előnye pedig az, hogy a többi automatikus adatazonosításhoz képest egyszerűen és olcsón előállítható.

Az előzőekben kifejtett okok vezettek oda, hogy a Nyírségi Erdészeti Rt. megoldást keressen az adminisztrációs munka gyorsabbá és pontosabbá tételére. Ehhez cégünk, a Vonalkód Rendszerház Kft. egy vonalkódos alapon működő rendszer használatát javasolta. A kidolgozást a két társaság közösen végezte úgy, hogy mindkét oldal szakmai tapasztalataival járult a feladat meg-

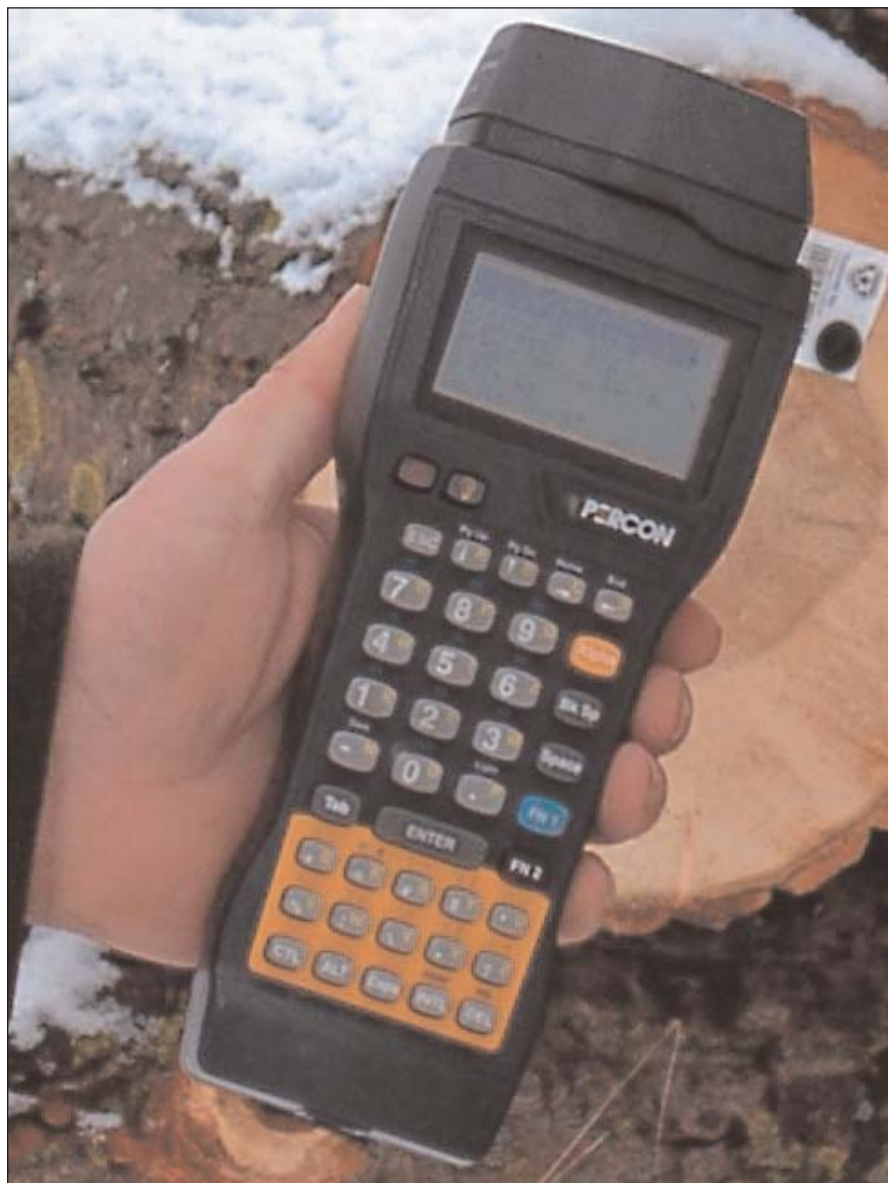

KÖZPONT:

1034 Budapest, Szőlő u. 8.,
Tel.: (1) 436-7575, Fax: (1) 436-7555

KIRENDELTSÉGEK:

4029 Debrecen, Cegléd u. 11.,
Tel./fax: (52) 452-142
9700 Szombathely, Söptei út 10.,
Tel.: (94) 510-657, Fax: (94) 510-658

bevezetésre is. Mivel a rendszer alkalmazása számszerűsíthető gazdasági előnyökkel jár, biztosak vagyunk benne, hogy a kezdeti érdeklődés tovább erősödik, és belátható időn belül újabb erdészetek gyarapítják a felhasználók táborát.

A fejlesztést nem zártuk le, jelenleg is folyik egy olyan, a termelékenység növekedését jobban segítő automata tár fejlesztése, amely megkönnyíti a vonalkódos jelölő elemek terepen való rögzítését. Ha sikerült felkelteni érdeklődését a rendszer működésével kapcsolatban, szívesen állunk rendelkezésre bővebb tájékoztatással, esetlegesen helyszíni bemutatóval.

Ez a dokumentum az Európai Közösség pénzügyi támogatásával készült. A benne foglalt nézetek a Vonalkód Rendszerház Kft. nézetei, és ezért semmiképpen sem tekinthetők az Európai Közösség hivatalos állásfoglalásának.

oldásához. Ez az új rendszer három részre bontható, amelyből kettő hardver-, egy pedig szoftverrész. Az egyik a rendszer alapját adja, ez a vonalkódos jelölőrendszer. A másik hardver a vonalkódos kézi adatgyűjtő, nyomtató együttes, amely lehetővé teszi az adatgyűjtő szoftver használatát. A harmadik elem pedig maga a szoftver, amely segíti az erdészt a fakitermeléshez kapcsolódó feladatok ellátásában, így például a különféle választékok közbözése, termelési adatok összesítése, kapcsolódó bizonylatok előállítás, adatátadás a központi rendszer felé stb.

A rendszer mindhárom elemének fejlesztésekor figyeltünk arra, hogy a lehető legáltalánosabb módon fogalmazzuk meg az adott feladatot, és a legátfogóbb megoldásokat alkalmazzuk. Arra törekedtünk, hogy a rendszer minden elemében - lehetőleg változtatás nélkül - alkalmas legyen más magyarországi, sőt külföldi erdőgazdaságokban való

Ember – erdő – kistavak

A magyar természetvédelem hangsúlyos kérdésként kezeli a felszíni és a felszín alatti vizek állapotának megőrzését. Elég itt utalni arra, hogy a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény erejénél fogva védett valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő és szikes tó, továbbá számos rendelkezés hivatott a tavaknak és a vízfolyásoknak még a parti sávjait is megóvni a felelőtlen használatól.

A Pilisi Tájvédelmi Körzet, majd a Duna-Ipoly Nemzeti Park létrehozásában nyilvánvaló szerepet játszott a táj különleges gazdagsága. A Pilis és a Visegrádi-hegység változatos vidékének valószínűleg gyöngyszemei az erdei kistavak. 2001-ben a Környezetvédelmi Minisztérium támogatásával a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság azzal a célkitűzéssel kezdte meg a Pilisi Tájegység védett területein ezeknek az élőhelyeknek a felmérését, hogy megalapozottan tervezhesse meg védelmüket, illetve szükség szerint helyreállításukat. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Kétéltű-Hüllővédelmi Szakosztálya csaknem egyidejűleg indított hasonló felmérést a kétéltű peterakóhelyekre fókuszálva.

A vizsgálatok eredménye

Várakozásainkat messze meghaladó számban tártunk fel kistavakat a felmérés során. A becslült 40–50 darab helyett végül is több, mint 100 került be regiszterünkbe. Habár törekedtünk a teljességre, sok terület még fehér foltnak számít, így a Pilisben a Hosszú- és a Feketehegy, a Visegrádi-hegységben a Kapitány-

hegy vagy Bitóc–Basaharc térsége bizonyosan tartogat még meglepetéseket.

A pilisi kistavak leggyakoribb képviselői a 100 és 1000 m² közötti tavaszi vízfelülettel jellemezhető vizek, de akad néhány nagyobb méretű tó is. A tavak egy része teljesen természetes eredetű: a mikrodomborzati viszonyoknak és a kielégítő vízutánpótlásnak köszönhetnek létüket, komolyabb beavatkozást általában nem igényelnek. Más részük mesterséges, melyek között egyaránt előfordulnak csekély beavatkozással, bizonyosan kézi erővel létrehozott és drasztikus építési tevékenységgel megvalósított víztetek is.

A terepi munka közben feltűnt, hogy két típus alkotja a természetes hatású kistavak többségét. A „katlan” típusú vízállásoknak valóban tóyszerű a jellege, egész megjelenése. A másik típus – meglepő módon – a hegyek közti nyergekben, éppen a nyeregpontokon jelenik meg. A viszonylag kicsiny vízszintes felületeken láprét jellegű, tartósan vizenyős foltok alakulhattak ki, mint pl. a Sóstói-rét zombékosa. Több értékes kistavunk valójában ezek helyén létrehozott vízgyűjtő, ahol az emberi beavatkozás nyomai ma már alig látszanak. A hagyományos hegyi legeltetés megkövetelte az itatótavak ásását, ezek tipikus példái a Paprét környékén láthatók. Jelentős a vadászati, vadgazdálkodási indíttatású víztartó gödrök és dagonyák száma is.

Másképpen kell megítélnünk a patakokon létrehozott, s többnyire elhanyagolt mesterséges tározókat, melyek kiábrándító látványt nyújtanak. Elbontásukról vagy a természetvédelmi szempon-

toknak megfelelő helyreállításukról mielőbb gondoskodni kell. Az nyilvánvaló, hogy halastóként, horgásztóként ökológiai szempontok miatt nem hasznosíthatók. Alapvető kérdés, hogy szabad-e jelentős pénzeket pumpálni ezekbe a létesítményekbe, hiszen felújításuk vagy újjáépítésük nem változtat az okokon, melyek miatt tönkrementek.

A vizsgált tavak társulásai a Nemzeti Élőhelyrendszer valamennyi vízi élőhelycsoportját képviselik, így megtalálhatók a hínarasok, forráslápok, átmeneti- és dagadólápok, az üde sík- és dombvidéki rétek és rétlápok, valamint kis kiterjedésben a liget- és láperdők is. A társulások többsége a Vörös Könyv alapján potenciálisan vagy aktuálisan veszélyeztetett, némelyiket (tőzegmohás fűzláp) a megsemmisülés fenyegeti. A legtöbb tó és tópart növényzetében 1–3 közönségesnek mondható faj dominál. Akadnak ritka, védett fajok is, mint a békalilium (*Hottonia palustris*), az egypelyvás ecsetkása (*Eleocharis uniglumis*), a lápi nádtippa (*Calamagrostis stricta*), vagy a füles fűz (*Salix aurita*). További kutatást igényelnek a botanikai kuriózumnak tekinthető tőzegmoha fajok (*Sphagnum* spp.) – ezek nagy valószínűséggel több tóból kimutathatók lesznek. Meg kell említenünk, hogy bár a kistavak mikroszkopikus élőlényeiről nagyon keveset tudunk, friss keletű algakutatások 3 olyan fajt írtak le ezekből, melyek a tudományra nézve újjak!!!

Ugyancsak rendkívül gazdag az állatvilág. A gerinctelenek közül a legfeltűnőbbek és leggyakoribbak az alsóbbrendű rákok (ászákák és amphipodák), a gyűrűsférgék néhány faja, a csigák és kagylók képviselői, valamint nagy számban a vízi rovarok lárva állapotú és kifejlett példányai. Említést érdemel, hogy

egyes helyeken látványosan feldúsul a lónadály (*Haemopsis sanguisuga*) állománya. Ugyancsak jelentős a csíkbogarak (*Dytiscus*) mennyisége. A szitakötők csoportjai közül gyakoriak a robusztosabb Anisoptera alrend tagjai (mint pl. az óriás szitakötő, *Anax imperator*). A vízipoloskák közül a hanyattúszó poloskák (*Notonectidae*) egyes tavakban óriási számban gyűlnek fel. Nem mindenhol jellemző, de viszonylag nagy mennyiségben fordul elő az apró borsóbagyló (*Pisidium* spp.).

A tavak a gerinces állatok sok képviselőjének biztosítják az életfeltételeit. Néhány tóba mesterségesen telepítettek halakat, de alkalmanként természetes úton is bekerül néhány faj. A kisszámú hullófaunát a vízisikló (*Natrix natrix*) képviseli, de nagy ritkán találkozhatunk a mocsári teknőssel (*Emys orbicularis*) is. A madárvilág a kistavak környezetét jellemző változatos élőhelyeken rendkívül gazdag. A kistestű énekeseken kívül említést érdemelnek a tavak jellegétől és nagyságától függő számban rendszeresen fészkelő tőkés récék.

Ökológiai szempontból a gerincek közül kétségtelenül legjelentősebbek a zsákmányként és ragadozóként egyaránt nagy szerepet játszó kételtűek. A farkos kételtűeket egy faj, a petytyes götte (*Triturus vulgaris*) képviseli. A békák közül a korai fajok jelennek meg először, a gyepi béka (*Rana temporaria*), az erdei béka (*Rana dalmatina*), majd a barna varangy (*Bufo bufo*). Ezek gyors nászidőszak után, általában április elejére elhagyják a tavakat. Az áprilisban, májusban petéző későbbi fajok: a barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a levelibéka (*Hyla arborea*). E két utóbbi nászidőszaka meglehetősen elhúzódik, nem ritka, hogy belenyúlik a nyár első heteibe. Kora nyáron kezdenek petézni a zöld vízibékák, elsősorban a kacagó béka (*Rana ridibunda*) és kisebb arányban a kecskebéka (*Rana esculenta*). A Pilisben általában nyár közepére már átalakulnak az ebihalak – helyenként lépni is alig lehet a szárazföldi létet megkezdő, többnyire alig 1 cm-es apró állatoktól. Egy-egy tóban ideális körülmények között százezerszám fejlődnek ki az aprócska ivadékok. A kételtűek köztudottan védettek, eszmei értékük általában 2000–10 000 forint, tehát forintmilliárdokkal találkozhatunk ilyenkor, pedig az ebihalaknak, gőtelárváknak csak a töredéke éri meg a felnőtt kort.

Erdei kistavaink egy része önmagában is említésre méltó. A Mélymocsár kiszáradt égereiben tucatszám fészkelő odúlakó madarak sürgölődése, a Zánkóréti-tónál a fokozottan védett magyar vadkörte (*Pyrus magyarica*) szép példánya, az Újhálási-tó gyönyörű, idős kocsánytalan tölgye és a Csíkos-tó közelében díszlő szelídgesztenyék szinte megkoronázzák az erdőjáró örömet.

Záró gondolatok

A cikk címe nem véletlenül rímel a „Természet – Erdő – Gazdálkodás” című kitűnő munkára, meg kicsit az UNESCO „Ember és természet” MAB programjára is. (Ennek keretében létesült 1981-ben a Pilis Bioszféra Rezervátum.) Az íráshoz 2001. december 29-én, a biodiverzitás védelmének világnapján kezdtünk érdemben hozzá.

A Pilisi Parkerdő Rt. pilisi területei javarészt védettek, s a Parkerdő hagyományosan nyitott a természetvédelmi szempontok figyelembe vételére. A jelentősebb tavak már a régebbi üzemtervekben is külön erdőrészletként lettek leírva. Több erdészeti új terve most készül – reméljük, hogy ezekben védőzónával együtt sikerül a kisebb tavak elkülönítése is. Mintegy száz tó esetében ez

legalább 100 ha-os erdőterületen kiemelt védelmet és szigorú korlátozásokat eredményez. (Ez nem jelent feltétlen fahasználati tilalmat, hisz az állományok többnyire itt is egykorúak, esetenként a túlzottan sűrű állás miatt még erélyes belenyúlás is kívánatos lehet.) Ha számításba vesszük, hogy egy kistóban mekkora természeti érték koncentrálódik, akkor mindjárt más megvilágításba kerül az évente a száz hektáron elvben kitermelhető 250–300 m³, többnyire tűzifának is gyenge minőségű faanyag. (Ha csupán a kistavakban élő védett fajok egyedeinek számát meg tudnánk pontosan határozni, akkor a természetvédelmi eszmei értékükkel megszorozva hihetetlen összegeket kapnánk.)

Itt is szeretnénk megköszönni sok lelkes támogatóknak, köztük a Pilisi Parkerdő Rt. munkatársainak a felmérésben és az értékelésben nyújtott segítséget. Ajánljuk és javasoljuk egyúttal mindazon hegyvidéki területen dolgozó kollégáknak, aki nyitott erre a csodálatos világra, hogy térképezze fel a rejtett kincseket – mi is szívesen segítünk neki.

**Papp Miklós,
Kovács Tibor,
Janata Károly**

(A fotókat Kovács Tibor készítette)

Az Erdőfeltárási Szakosztály

2002. február 6-án Budapesten megtartotta szokásos évkezdő szakosztályülését. Ezen a résztvevők meghallgatták a 2001. évi beszámolót és elfogadták a 2002. év terveit. A szakosztály javaslatot tett egyesületi kitérítésekre, és döntött az új tagok felvételéről, valamint tájékoztató hangzott el az egyesületi tisztújításról. A szakosztály megválasztotta a tisztújító szakosztályülés levezető elnökét, valamint a választási bizottságot.

A résztvevők megvitatták a kotró vezérgépre alapozott földmunkaépítés feltételeit és tervezési összefüggéseit. Megállapították, hogy kedvező költségek mellett elterjesztésének lehetőségeit még tovább kell vizsgálni.

Dr. Kosztka Miklós

In memoriam Vadas Jenő...

A mátrafüredi Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola és Kollégium az ÉSZAKERDŐ Rt. Lillafüredi Erdészeti Igazgatóságának támogató segítségével 2002. április 2-án Vadas Jenő születésének 45. évfordulóján Felsőhámorban emlékezett meg a magyar erdészeti tudományos kutatás meghatározó alakjáról. Ott, ahol a Szinva-patak felett magasodó sziklafalba 1933-ban a Tisza-jobbparti vármegyék Erdészeti Egyesülete Vadas Jenő márványtábláját és bronzba öntött port-réját helyezte el.

Az ünnepségen a család képviselőiben jelen volt *Vadas Éva* – *Szaléz S. M.* nővér (Vadas Jenő Zoltán nevű gyermekének leánya), valamint *Miszory Franciska* (Vadas Jenő Margit nevű gyermekének leánya).

A mátrafüredi középiskola, valamint a lillafüredi erdészet vezetőin (*Simon László* igazgató – Mátrafüred, *Lévai László* igazgató – Lillafüred) és dolgozóin kívül az ünnepséget jelenlétével megtisztelte:

Steiner József igazgató – Állami Erdészeti Szolgálat Miskolci Igazgatósága

Duska József igazgató – Bükk Nemzeti Park

Bak Júlia elnökségi tag – Országos Erdészeti Egyesület, Nógrád–Heves–Borsod megyei régió

Dr. Kormos Vilmos – Közművelődési és Közoktatási osztályvezető (Miskolc város Polgármesteri Hivatala)

Kurta Mibály közművelődési osztályvezető – BAZ Megyei Múzeumi Igazgatóság

Simon László igazgató megemlékező beszédében Vadas Jenő alkotói tevékenységét három gondolat köré fonta: oktatói-kutatói, kutatásszervezői, harmadikként a szakírói munkássága.

Felsőhámor nagy szülőltének, az erdészeti tudományszervezés és művelés, az erdészeti felsőoktatás egyik meghatározó egyéniségének életútját és munkásságát Roth Gyula professzornak – akit nem különben az erdészeti tudományok klasszikusaként tisztelünk – az Erdészeti Lapokban megjelent megemlékezéseiből merített életrajzi adatok alapján, de azoknak részletes taglalásától eltekintve, mintegy áttekintésképpen há-

rom fő irány, illetve tevékenységi területre lehetne csoportosítani oly módon, hogy az első kettőt, azaz az oktatói-kutatói és a kutatásszervezői tevékenységét, harmadikként a szakírói munkássága hatja át és teszi termékennyé.

Vadas Jenő érdemeit nem csorbítja az a tény, hogy az erdészeti kísérleti állomás létrehozásáig *Fekete Lajosnak*, a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia polihistor erdésztanárának 1847-ben elhangzott javaslata után 24

év telt el, amíg az ténylegesen megkezdhetette működését.

1893-ban Németországban és Svájcban tanulmányozta az erdészeti kísérletügyet. Ugyanebben az évben részt vett Bécsben, az Erdészeti Kísérleti Állomások Nemzetközi Szövetsége első kongresszusán, majd 1895-ben Boszniában, 1897-ben Stockholmban járt.

Hazatérve hangoztatta, hogy Magyarországon is elengedhetetlenül szükséges az erdészeti kutatásügy megszervezése. Ennek hatékony kifejtésére a millenniumi erdészkongresszus adott számára alkalmat, amelyet megragadva Vadas Jenő előadta a szervezetre, illetve a kutatási célokra vonatkozó elképzeléseket.

1897 decemberében hozott rendelettel Darányi Ignác miniszter létrehozta az erdészeti kísérleti állomást Vadas Jenő javaslatát figyelembe véve az erdőri szakiskolák és a selmeci akadémia bázisán. Vadas Jenő munkásságának legtermékenyebb évei ezek. A kísérleti állomás első igazgatójaként nagy lendülettel fogott tudományszervezői és a gyakorlati kísérletező munkába. Megtartva a selmeci Akadémián 1871 óta betöltött tanári állását (illetve tanszékét) a tudományművelés és szervezés e kettős pillérén maradádot alkotott.

Sorra jelentek meg művei:

1898 „Erdőműveléstan”

„Az árvízvédelmi fűzesek telepítése és művelése”

1911 „Az ákácfa monográfiája, kü-

lönös tekintettel erdőgazdálkodási jelentőségére”

Közben 1899 májusában megjelent az általa alapított és szerkesztett új tudományos folyóirat, az „Erdészeti Kísérletek” első száma.

1910-ben az Erdészeti Kísérleti Állomások Nemzetközi Szövetsége nagygyűlésén Vadas Jenőt választották a szövetség elnökévé. Ez méltó elismerése volt Vadas Jenő munkásságának és egyszersmind a magyar erdészetnek is.

A magyar kormány felhatalmazása alapján Vadas Jenő Magyarországra hívta a világ erdészszakutóit az 1914. szeptember 7–17-re tervezett eseménysorozatra. Minden erejével a kísérleti területeken folyó munkák tökéletesítésén, azok kongresszusra való felkészítésén dolgozott. Elkészültek az egyes kutatóhelyek többnyelvű ismertetői. Bund Károllyal összeállította a „Magyarország erdészete, az erdészeti kísérletügy Magyarországon” című, négy nyelven kiadott ismertetőt, sőt már a kongresszusi meghívókat is szétküldték, amikor kitört az első világháború.

1922 elején még Kaán Károly felkérésére vázolta az Alföldfásítási tervhez szükséges legfőbb kutatási célkitűzéseket, amely egyben utolsó munkáját jelentette.

Budapesten, 1922. július 22-én temetőjének lelkét visszaadta.

Intézményünk 1992 óta viseli Vadas Jenő nevét, aki nem „csak” névadónk, példaképünk is, akinek munkásságáról az iskola minden év október utolsó hetében „Vadas Jenő Napok” keretében, szakmai és kulturális rendezvények sorával, köztük kiemelten tanulóink tudományos ihletettséggel kísérelésükkel emlékezünk meg.

Simon László igazgató megemlékezése után a Vadas Jenő névvel fémjelzett középiskola diákjai helyezték el a megemlékezés koszorúit.

A koszorúzást követően Vadas Éva – Szalézia S. M. nővér rövid imában Isten áldását kérte:

„Ezen az évfordulón, amikor hálát adunk nagyapámért, különösen imádkozom azokért az intézményekért, melyek az ő emlékét ápolják. Főleg a mátrafüredi szakközépiskoláért, további szép teljesítményeket kívánva számukra!

Isten áldását kérem az egész magyar erdészetre! Ámen.”

Felemelő és igazi erdészünnepség volt: a Szinva-patak zubogása aláfestő zeneként tette magasztossá a Szózat hangjaival bezárt ünnepséget.

Kép és szöveg: **Pádár Sándor**

Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskola

Mától új nevet kell megtanulnunk, ám az intézmény, mely e nevet viseli, nem új. 2002. április 5-én ünnepélyes körülmények között, a *Marcali Városi Önkormányzat Széchenyi Zsigmond Szakközép- és Szakiskolája* nevet vette fel a szócsempusztai szakiskola. A névfelvétele ünnepséget két új szoborkompozíció, Széchenyi Emlékszoba és egy vadaspark avatása tette ünnepélyessé, illetve emlékeztetessé.

Az iskola udvarán, a leendő szabadterei rendezvények, évnyitók, évzárók, hubertus ünnepek helyszínén felállított szoborkompozíció előtt *Kiss Vince* igazgató köszöntötte az ünnepség résztvevőit, és adott tájékoztatást az iskola múltjáról és jelenéről.

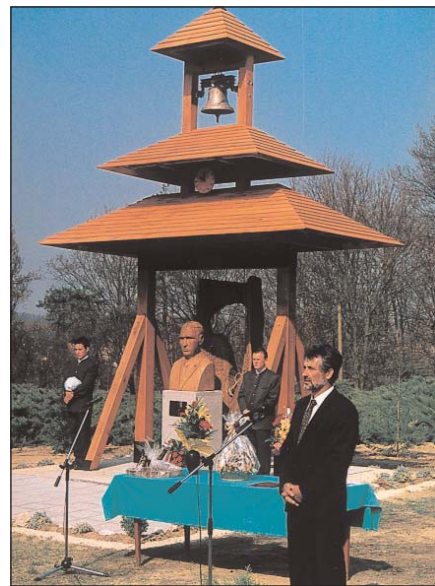

Ezt követően *Széchenyi Zsigmond* özvegye és *Sütő László* Marcali polgármestere közösen avatták *Csikós Nagy Márton* szobrászművész alkotását. Az ácsolt szerkezet a népi építészet hagyományait követi. A háromrészes zsindeletes tető alatt felül harangtorony, középen óratorony és alul, műkő alapzaton, Széchenyi Zsigmond fából faragott mellszobra helyezkedik el. A szobor mögött egy hatalmas tölgyrönkből kifaragva átört Afrika-kontúr, körülötte a neves vadász afrikai utazásainak évszamai láthatók.

A kollégium épülete előtt egy másik szobrot is avattak. Az ugyancsak *Csikós Nagy Márton* alkotását *Suchmann Tamás* országgyűlési képviselő leplezte

le. A szobor, amellyel az iskola területére belépők ezentúl először találkozhatnak, egyetlen rönkből kifaragott, négy méter magas életfa. Tetején országalma apostoli kettős kereszttel, a fa tizenkét levele a hónapokat szimbolizálja. A leveleken a magyarság sorsfordító eseményeinek évszamai láthatók, a honfoglalástól napjainkig. A kompozíció közepén az iskola új emblémája látható, melyet szintén a művész tervezett.

Szócsempusztán, a Véssey család egykori kastélyában 1963-ban kezdődött az erdészeti szakmunkásképzés. Ekkor az alapító igazgató, *Ott György* erdőmérnök „keze alatt” 30 tanuló kezdett ismerkedni a szakma rejtelmeivel. Eleinte évfolyamonként egy osztály indult, majd

1987-től már kettő. Közben a felnőttoktatásban is szerepet vállaltak. Gépkezelők, targonca- és rakodógép-kezelők, vontatóvezetők, hegesztők, motorfűrész-kezelők szereztek betanított, illetve szakmunkás bizonyítványokat.

1992-től jelentősen bővült az iskola szakmai profilja: már olyan hiányszakmák képzése is beindult, mint a mezőgazdasági kovács, a bogárnár és a kádár. A sor '96-tól a dísznövénykertész és az asztalos szakmával egészült ki.

Miután a szakképzési törvény nem engedélyezte a 16 éven aluliak gyakorlati oktatását, 1998-tól megteremtették a 9–10. évfolyamok beiskolázásának a lehetőségét, és az ezt követő két éves szakmunkásképzés feltételeit. Ez a kép-

zés 116 fő 9. osztályos tanulóval indult, egyben elindítva a vadász/vadtenyésztő pályaorientációt, majd 2000-tól e szakmában a szakmunkásképzést is. Ugyancsak 1998-ban indult a szakmunkások nappali tagozatos szakközépiskolája 24 fővel, majd 2001-től 4+2 évfolyamon 23 tanulóval beindult a vadász/vadtenyésztő szakközépiskolai oktatás.

A dinamikus fejlődés természetesen a képzés létesítményi fejlesztését is szükségessé tette. Az évek során új tantermekkel, kollégiummal, étteremmel, tornateremmel, tanműhelyekkel gyarapodott az iskola. 1995-től 1786 hektáros tanerdő, valamint 4500 hektár vadászterület biztosítja az erdészeti, illetve a vadász/vadtenyésztő szakmunkásképzé-

sek elméleti és gyakorlati oktatásának feltételeit.

Az első évfolyam 30 tanulóval szemben az iskola idén 415 tanulóval kezdte a tanévet. Ez a fejlődés és a változatos múlt arra utal, hogy az iskola vezetése mindig élénken reagált a változásokra, a társadalom elvárásaira.

Kép és szöveg: **Detrich Miklós**

Erdei iskola konferencia Gemencen

2002. 04. 25-én a bajai József Attila Művelődési Központ és Ifjúsági Ház regionális Erdei Iskola Konferenciát szervezett Bács-Kiskun, Tolna és Baranya megyei pedagógusoknak a Gemenc Rt. Pörbölyi Erdei Iskolájában.

Baja polgármestere, *Szell Péter* köszöntötte az egybegyűlteket és biztosította a térség érintett iskoláit az önkormányzat támogatásáról.

A Gemenc Rt. részéről *Rádi József* vezérigazgató-helyettes nyitotta meg a konferenciát és ismertette az elmúlt évek munkáját, melyek során az ifjúságot próbáltuk bevonni az erdőgazdaság területén a környezet- és természetvédelmi akciókba, illetve tanulmányutak és pályázatok révén megismertetni velük az erdész munkáját.

Rangos előadók tájékoztatták a hallgatóságot az erdei iskolák gyakorlati működtetésének lehetőségeiről, többen kiemelve a fenntarthatóság pedagógiáját és a hagyományostól eltérő tanulási formákat.

Előadók: *Czippán Katalin* környezetvédelmi referens, Oktatási Minisztérium, Budapest;

Dr. Havas Péter igazgató, Országos Közoktatási Intézet, Budapest;

Ormos Balázs főtitkár, Országos Erdészeti Egyesület, Budapest

Molnárné Lénárd Éva, Tetteye Oktatási Központ vezető, Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Pécs

Az előadások szünetében a résztvevők megtekinthették az Eötvös József Főiskola Felsővárosi Gyakorló Iskolájának kiállítását, melynek anyagát az elmúlt tíz év során készítették tanulók az erdei iskola foglalkozásokon.

Ebéd után gyakorlati bemutatót tartott a Felsővárosi Gyakorló Iskola, melyre a Gemenci Erdei Vasút adta lehetőségeket kihasználva, a Lassi erdészháznál került sor. A tanóra forgószínpadszerűen három csoportban folyt, ahol a gyerekek játékos formában biológiai, társadalomismereti és művészeti ismereteket sajátítottak el, szorosan kötődve a helyi adottságokhoz.

A konferencia egyik nem titkolt célja volt a 2002. szeptemberétől üzemelő Pörbölyi Erdei Iskola bemutatása a környező települések pedagógusainak.

Az iskola Pörböly külterületén fekszik a Gemenci Erdei Vasút végállomásánál. Megközelíthető vonattal (MÁV), busszal, személygépkocsival.

Elsősorban az általános iskolás korosztály számára kínálunk egynapos programok keretében természetismereti, erdőgazdálkodási és természetvédelmi ismereteket, melynek elsajátítása részben tantermi, részben terepi órák alkalmával történik.

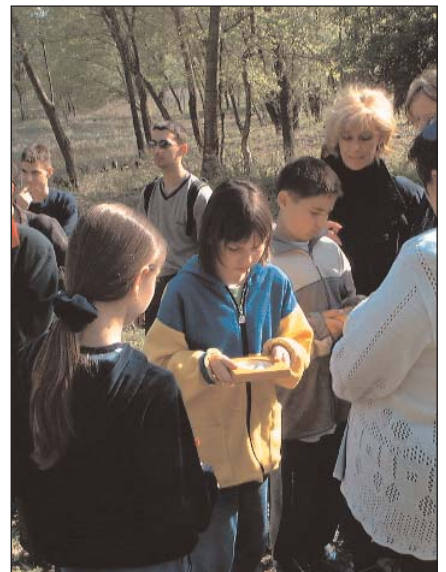
Fontosnak tartjuk, hogy az oktatás során kihasználjuk a terület adottságait, azaz a programok a Duna-Dráva Nemzeti Park, kisvasút, tanösvények, erdészeti bemutatóhely, néprajzi gyűjtemények, méhészeti bemutatóhely megismerésével is közelebb hozzák a gyerekekhez a természetet, az erdőt és az ezekhez kapcsolódó hagyományokat.

2001-ben három természetfilm készült Gemenc természeti értékeiről, múltjáról, jelenéről, jövőjéről.

Az Országos Erdészeti Egyesület Erdei Iskolák Szakosztálya nevében *Ormos Balázs* szakosztályelnök 50 db – a fenti filmeket tartalmazó – videokazettát vett át a Gemenc Rt. ajándékként.

2002 őszétől szervezett 1 napos programokkal várja a Pörbölyi Erdei Iskola az általános iskolák jelentkezését!

Kép és szöveg: **Kovács Tamás**

Elhunyt Vargha Domokos

Vargha Domokos Kossuth-díjas író 2002. május 12-én, nyolcvanestendős korában elhunyt.

Vasárnap délután akartam átmenni hozzá. Délelőtt tizenegykor meghalt. Istenesen élt, istenesen halt. Talán az ablakot is kitérte, hogy kiröpülhessen rajta. Húzta már az ég. Hagyja oda törekeny testét, jöjjön a magasságba. Ahol mindig is élt. Nem e világ realitásában. Költő volt, magyarsága, családja költője, nyelvőr és őrző strázsája. Vele sose vész Magyarország.

Hitt a vidékben. Ahogy Illyésék, Németh Lászlóék, nagy útmutatói, elődei. Hitt a tehetségben. Önmaga göcsörtös, prédikátorosan hánykódó tehetségében, népe tehetségében, kálvinista egyenességében. Gyermeki könyvei a felnőttirodalom bensőséges családnaplói, szülőföldje szép határa édesanyja szép szavára a végtelenbe tárul, iskolaskönyvein milliós gyerektábor nevelkedik.

A Lyukasóra folyóirat a nyelv és a minőség ösvényein igazgatta.

Hova ment? Kossuth-díjjal, sok könyvével a hóna alatt bandukolva a sok égi társ közül bizonyára sokszor visszanéz.

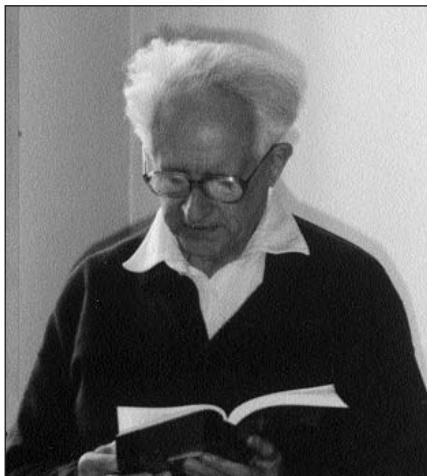
Szerettük őt.

Gyurkovics Tibor
(*Magyar Nemzet*)

Dombi élete

Aranydiplomás erdőmérnök, József Attila-díjas, Arany János-díjas, Károli Gáspár-díjas író, 2002 március idusán, dr. Mádl Ferenc köztársasági elnök úrtól Kossuth-díj kitüntetésben részesült. A Kossuth-díjas erdőmérnökök sorában – dr. Kolthay György 1954, dr. Roth Gyula 1955, dr. Bezegh László 1960 – negyedikként, de nem erdészeti munkásságáért, hanem szépirodalmi életművéért – írói nevén Vargha Domokos – főleg az ifjúság számára írt műveiről részesült ilyen nagy megbecsülésben.

1922-ben Kunszentmiklóson, sokgyermekes, több generációra visszanyúló református lelkész családban született. Ősei részben Erdélyből, részben Dunántúlról származtak. Kisnemesek voltak és kiemelkedő teljesítményekkel szolgálták a nemzet ügyét. Gimnáziumi érettségje után tanári pályára vágyott, mert egyéniségéhez ez állt legközelebb. Gyenge egészségi állapota azonban a természetközeli pályaválasztásra sarkallta. Ezért iratkozott be 1940 őszén a Műegyetem soproni Karának Erdőmérnöki Osztályára. Ez a diákélet fejlesztette ki benne egyrészt a természet iránti rajongását, másrészt a mérnöki munka fegyvelmező, racionális gondolkodását.

Írói tehetsége Sopronban, az egyetemi ifjúság havi folyóiratában, a „Bástyánk”-ban a háborús évek – 1941–1944 – alatt kezdett kibontakozni. Évfolyamunk „hangadója” volt, a népi írók, a népdal, a népművészet, a parasztság gondjai és a magyar–finn nyelvrokonság bemutatásával. Még Veress Pétert is sikerült előadói estre Sopronba hívnia. Emlékezetesek maradnak a magyar népdalestek is a soproni Magyar Művelődés Házában. Igazi szellemi, pedagógiai, irodalmi példaképe Karácsony Sándor, a debreceni egyetem professzora volt.

Erdőmérnöki diplomáját 1944 őszén kapta meg. Pályafutását 1945 tavaszán Debrecenben földmérő mérnökként kezdte. Később újságíró, majd a Magyar Rádió munkatársa. 1956-ban a forradalom idején a Szabad Kossuth Rádió egyik vezetőjévé választották. Forradalmunk szovjet legázolása után Tóbiás Áron író-kollégájával részt vett a Nagybudapesti Munkástanács alakuló ülésén az Egyesült Izzó gyárban. Ott olvasta fel Bibó Istvánnak, a forradalmi Nagy Imre kormány miniszterének kibontakozásra irányuló tervezetét. Emiatt két évre Kádárék börtönébe került. Szabadulása után a Budapesti Erdőgazdaság zöldövezet tervező csoportjában sikerült elhelyezkednie. Az erdészhiatás-hoz való visszatérésében a soproni diákszolidaritás szellemében, erdész kollégái segítettek keresethez, hogy családját el tudja tartani.

Évek múltán, ezt követően az önálló írói pályára lépett. Első könyvével, az azóta többször kiadásra került „Kutyafüldök”-kel jelentkezett. Ezzel, a gyermekeknek és a szülőknek írt esszéjével indult. Hét gyermekével és ma már 23 unokájával, 7 dédunokájával a magyarság kipusztulása elleni szembenállás példamutatójává vált, bizonyítva, hogy

nagycsaládban is lehet gyerekeket jól felnevelni és emellett írói munkát folytatni, még nehéz anyagi körülmények között is.

Jó szónok. Sopronban öregdiák-találkozóinkon érces hangja, szép, ízes magyar beszéde, gondolatokban gazdag mondanivalója, mindnyájunkat meghatott.

Harmincnégyévnyi írói munkássága során a mai napig – több kiadást is megérve – 26 műve jelent meg. Témái nagyon változatosak, de mindegyikből sugárzik a pedagógiai szemlélete. Könyvei a szépirodalmi művektől a történelmi, erdészeti, természettudományos művekig, elsősorban az ifjúságnak szólnak, de a felnőttek számára is jól érthető és élvezhető. Az „Európa születése” c. könyvét jó lenne angol nyelvre lefordítva is megjelentetni, mert az Európai Unió bővülése során minél többen meg kellene ismerjék kontinensünk egykori szerveződésének múltját, amely a mai napig is meghatározó jelentőségű. Persze jó lenne más európai nyelveken is kiadni, ha ehhez az anyagi lehetőségek meglesznek. A Lyukas Óra c. irodalmi havi folyóirat születésénél is jelen volt, több mint négy évig ő szerkesztette ezt a lapot. Legutóbbi műve a „Vígjáték-végjáték” e napokban jelent meg. Búcsúzás az élettől, megdöbbenően nagy lelki-erőt sugároz. Még súlyos betegen is megírta ezt az utolsó könyvét.

A Műegyetem soproni Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karát két és fél évszázados múlt után nemcsak a Miskolcra 1953-ban történt áttelepítés, hanem a Sopronban maradt Erdőmérnöki és Faipari-mérnöki Egyetem 1956 őszi részbeni emigrációja törte ketté. Kettőszázan, professzorok és egyetemi hallgatók választották az emigrációt. Sok hányattatás után Kanada fogadta be őket a Csendes-óceán partján a Vancouveri Egyetem. A szorosabb kapcsolat Sopronnal azonban csak a politikai változások után jöhetett létre. Az újra egymásra találás nagy ünnepségen Sopronban az aulában a kanadai kollégáink által hozott, indián népművész által készített fából faragott emléktáblájához Vargha Domokos strófájával zárom ezt a megemlékezésemet:

„Akik elmentek, de el nem szakadtak,
Kanadában is magyarok maradtak,
Akik meggyőztek egy másik világot,
De ma sem mások, soproni diákok,
Az ősi otthon, az Akadémiát,
Szívükből köszöntik, vivát, vivát, vivát!”

Hábel György

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ERDÉSZCSILLAG ALAPÍTVÁNY PÁLYÁZATI FELHÍVÁSA

Az erdőgazdálkodásban dolgozók, erdészeti nyugdíjasok és családtagjaik támogatására.

A felhívás célja: A rászorulókat támogatása, családsegítés, időskorúak gondozása.

Támogatásra jogosult: Az erdőgazdálkodás területén dolgozók és családtagjaik, az erdészeti nyugdíjasok. Családtagnak minősül, a feleség (özvegy) és gyermekek (18 éves korig). Feltétel: legalább 5 éves e területen végzett, igazolt munkaviszony. Az OEE tagság nem feltétel.

Támogatás igényelhető:

Elhunyt erdészek és erdészeti dolgozók gyermekeinek megsegítése, esélyegyenlőségük megteremtése, anyag helyzetük javítása érdekében.

Nehéz anyagi körülmények között élő erdészek és családjuk helyzetének javításához.

Időskorú, nyugdíjas erdészek szociális helyzetének javításához.

A pályázat tartalmi és formai követelményei:

A pályázatokat augusztus 31-ig (3 példányban) kell benyújtani (a szükséges mellékletekkel együtt) az *OEE Erdészcsillag Alapítvány* 1027 Budapest, Fő u. 68. címre.

A pályázatot beadhatja a jogosult, illetve egyesületi helyi csoport vagy szakosztály, illetve munkahelyi közösség is a kedvezményezett megjelölésével, amennyiben a rászorultság körülményeit és a szükséges adatokat ismeri (adatlap).

A beadott pályázathoz mellékelni kell: a kitöltött „Adatlap”-ot az Országos Erdészeti Egyesület Helyi Csoport titkárának véleményével. (Adatlap ugyanott kapható.)

Az Adatlap információin kívül, röviden indokolni kell a rászorultság körülményeit.

A pályázat elbírálásának rendje és az elbírálás főbb szempontjai

A pályázat évente egy alkalommal kerül kiírásra.

A pályázatokat az Alapítvány kuratóriuma szeptember 30-ig elbírálja és döntéséről értesíti a pályázókat, valamint az OEE illetékes helyi csoportját.

A kuratórium a pályázatok elbírálása során az alábbi szempontokat vizsgálja:

Az egy főre eső havi jövedelem és a mindenkori minimálbér viszonya,
a kérelmező egészségi állapota, betegállományának hossza, kórházi kezelése, esetleges balesete, leszálalékolása, esetleg haláleset stb.,

a család összjövedelmét, illetve kiadásait befolyásoló lényeges változások,

eltartottak, gyermekek száma,

árvaság,

az igény gyakorisága,

helyi csoport véleménye.

A segély alsó és felső határértékét a rendelkezésre álló szabályozás és keretek ismeretében a kuratórium határozza meg, melyet az indokok súlyossága és az igénylők száma befolyásol.

Gémesi József s.k.
a kuratórium elnöke

Egyesületi hírek

JEGYZŐKÖNYV

az OEE 2002. május 14-én, 10.00 órától tartott Küldöttközgyűléséről, melynek helyszíne az Egyesület volt Székházának küldöttközgyűlési terme, a mai Gazdasági Minisztérium, 331. sz. terme.

Budapest, Alkotmány u. 6. sz.

Káldy József elnök köszöntötte a megjelent küldötteket. Ünnepi alkalomként jelölte meg az alkalmat, hiszen a 150 éves erdészeti múltat ünneplő esemény után, ismét volt Székházunkban tarthatunk rendezvényt, hozhatunk döntéseket. A helyiség egyesületi szellemének sugárzása segíti munkánkat. Külön köszöntötte a közgyűlésen megjelent Riedl Gyula könyvtárvezetőt, tiszteletbeli tagot és Farkas Lászlót, az Egyesület Magán Erdőgazdálkodási Pártoló Tagi Tanács elnökét. Megállapította a jelenléti ív alapján, hogy a közgyűlés határozatképes, megjelent 46 fő küldött. (A közgyűlésen az alábbi tagtársak jelentek meg: Elnökség: Káldy József, Répászky Miklós, Állandó meghívott: Kolozsvári Ákos, Farkas László, Ormos Balázs, Pápai Gábor, Mester Gézőné, Küldöttek: Dudás Pál, Gerner Gábor, Hofmann Mátyás, Ripszám István, Sere Ferenc, Halápi Nándor, Jung László, Pallagi László, Ipsits Lajos, Greguss László, Bolla Sándor, Máté Zoltán, Bognár Gábor, Szabó Tibor, Zachar Miklós, Szuromi László, Cserép János, Bak Julianna, Hornyánszky Antal, Tibanyi Gyula, Gyergyák Lajos, Major László, Szaniszló Gábor, Marosi György, Rónai Ferenc, Roth Matthea, Oláh Tibor, Kisteleki Péter, Vadas Ferenc, Vigh István, dr. Pethő József, Bejczy Péter, Illés Péter, Anli István, Kupás Deák Zoltán, Schumacher István, Szamosfalvi Károly, Kertész József, Balogbné Váradi Éva, Vissi Géza, Herpay Zsuzsanna, Czirok István, Virágh János, Palatitz Ferenc, dr. Balázs István, dr. Bordács Sándor; Egyesületi munkatárs: dr. Sárvári János)

Jegyzőkönyvvezetőnek Mester Gézőné, jegyzőkönyv hitelesítőnek Kertész Józsefet (egy fő tartózkodás) és Virágh Jánost kérte fel az elnök, akiket a küldöttközgyűlés egyhangúan megszavazott. A szavazatszedő bizottság elnökének Tibanyi Gyulát, tagjainak Bejczy Pétert (egy tartózkodás) és Sere Feren-

cet jelölte, akiket a küldöttközgyűlés egyhangúan megszavazott.

Káldy József elnök ismertette a napirendi pontokat. Bejelentette, hogy az egyebek napirendi pont keretében kerülnek felavatásra volt Székházunk küldöttközgyűlési terme ajtajának két oldalán elhelyezett emléktáblák. Megköszönte a kislalföldi kollégák faragását. A meghirdetett napirendi pontokban módosítást senki sem kezdeményezett. Káldy elnök ezek után a küldöttközgyűlést megnyitotta.

Bevezetőként megemlékezett a volt Székházunkban legutóbb tartott közgyűlésről, mely ismertetőt Riedl Gyula és dr. Sárvári János állították össze. E szerint a legutolsó közgyűlés 1948. december 19-én került megtartásra. Ennek keretében Sébor János elnök rövid visszpillantást tett az Egyesület megújulásáról, melynek eredménye, hogy az erdészek (nem mérnökök) nagy számban léptek be az Egyesületbe. Jablanczi Sándor titkár számszerű adatokkal világította meg az Egyesület fejlődését, megállapította, hogy az Erdészeti Lapok kellő súllyal teszi lehetővé a szakműveltség emelését. Megemlítette, hogy az Egyesület felelőségteljes munkáját fenyegeti, hogy a Székházát az Országos Tervhivatal saját céljaira kívánja lefoglalni. Az ősi otthon elvesztése nemcsak erkölcsi károsodást jelent, hanem anyagi szempontból is súlyos csapás. Ezen a közgyűlésen választották elnöknek dr. Haracsi Lajos egyetemi tanárt.

Káldy József elnök megköszönte a küldöttek négyéves munkáját. Elmondta, hogy az elmúlt ciklusban az egyesület vagyona gyarapodott, emelt fejjel adják át a munkát a következő elnökségnek, majd szólt az elmúlt időszakról. Az elnökség szolgált egyesületi ügyeket, a magyar erdőgazdálkodást, az erdészeti politikát, egymás tiszteletben tartásával. Köszönte az önzetlen munkát. Ormos Balázs főtitkár munkájáról elmondta, hogy új szerep az alkalmazott főtitkár, jó volt a felismerés, új lehetőségek nyíltak, jó vezetéssel, szorgalommal, kitartással végezte munkáját. Az Erdészeti Lapok, Pápai Gábor főszerkesztő, dr. Szikra Dezső SZB elnök vezetésével, a régióértekezleteken adott információk beépítésre kerültek a lapokba, életben tartották, megújították

az Erdészeti Lapok szellemét. A titkárság, Mester Gézőné (Juci), Kovács Gyuláné (Erzsike) szorgalmuk, szolgáltatásuk segítette az egyesületi élet összhangját. A negyvenmilliós forgalom százhuszmillióra növelésének kezelése is az ő feladatuk volt. Megköszönte munkájukat.

Első napirendi pontként a 2002. évi egyesületi kitüntetések előterjesztése, megvitatása és jóváhagyása következett. A javaslatokat Répászky Miklós alnök, a Díjbizottság tagja terjesztette elő, majd a küldöttek szóltak a kitüntetésre javasoltak mellett, melyet a titkos szavazás követett. A szavazatok számlálása idejére Káldy József elnök felkérte Ormos Balázs főtitkárt a második napirendi pont előterjesztésére, mely az Egyesület 2001. évi közhasznúsági jelentéséről és pénzügyi befektetéséről készült beszámolóról, valamint a 2002. évi pénzügyi tervéről és befektetési tervéről szólt. A főtitkár nehéz, de eredményes évről számolt be. A beszámolót és tervet írásban előre megkapták a küldöttek. Az összefoglalóban elhangzott, hogy a gazdálkodás rendezett és kiegyensúlyozott volt, melyet a tartalékpénzek időleges igénybevétele segített, hiszen a megnyert pályázatok pénzének nagy része (8361 eFt) általunk ismeretlen okok miatt nem került kifizetésre a tárgyévben. Mint elhangzott, a bevételek (terv: 52 450 eFt, tény: 58 059 eFt) és a kiadások (terv: 49 470 eFt, tény: 57 296 eFt) is tervezett felett valósultak meg, az Egyesület vagyona 763 eFt-tal nőtt. A tervtől való eltérést alapvetően az előre nehezen tervezhető külföldi tanulmányutak bevétele és kiadása jelentette, melynek eredményeként a korábbi 500 eFt-tal szemben, 2658 eFt eredményt sikerült elérni. Az egyesület működési költségei a tagsági igények kielégítéséhez igazodtak, a többletköltségek fedezetét pályázatokból sikerült biztosítani, mely utóbbiak összege 15 807 eFt volt. A 2001. évi pénzügyi befektetések beszámolójában ismertetésre került, hogy a fent említett pályázati pénzek ki nem fizetése miatt szükséges volt a befektetés egy részét igénybe venni, mely ez év áprilisában visszafizetésre került (10 879 421 Ft). Majd beszámolt az Egyesület 1998-2002. évi programjának 2001. évi végrehajtásáról. A 2002.

évi tervekről szólva kiemelte, hogy előtérbe kerülnek az Egyesületi élet feltételeit meghatározó feladatok. Ilyenek a volt Székházunk birtokba vétele, a Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár fejlesztése, az Erdészeti Lapok további megújítása. Továbbra is kiemelten kell foglalkozni a tagsági igények kielégítésével, az ágazati érdekképviselettel a parlamenti és kormányzati területen. A tervezés és végrehajtás nem csak az egyesület központja által, hanem egyre inkább a régiók nagyobb szerepvállalása eredményeként bővüljenek, hasonlóan a szakosztályok és pártoló tagi tanácsok vonatkozásában is. A pénzügyi terv mértéktartó, a realitásokra épít, figyelembe veszi az új elnökség munkába állását, átnyúló terheket nem tartalmaz. A bevételi terv 54 489 eFt, a kiadási tervvel egyező, tehát maradványt nem terveztünk. A pénzügyi terv teljesítésének kiemelt feltétele a tagdíjak maradéktalan beszedése és a sikeres pályázati bevételek. A 2002. évi befektetési terv a 2001. évi összeg 9,2%-os inflációval növelt értéke; 12 919 754 Ft. Az új elnökség belépésekor az időarányos résznek a számlán kell lenni (6500 eFt). Végezetül megköszönte a tagság és a vezetés segítségét a munkában.

Káldy József elnök felkérte Kolozsvári Ákost, az FB elnökét értékelésének megtartására. Kolozsvári Ákos elmondta, hogy a célok megvalósításához sikerült megfelelő forrásokat találni. A mérlegelődés elvét érvényesítve, módosították a mérleget a pályázatokon nyert, de a tárgyévben ki nem fizetett összeggel. A 2002. évi terv eddig talán a legmegalapozottabb fejlődés eredménye, nincs túltervezés, de a pályázatoknál lehet bizonytalanság. Kérte, hogy a 2002. évi terv legyen megbontva két félévre és készüljön likviditási terv is, az elnökségi átadás-átvételt szolgálva. Az egyesület tartalékpénzeinek értékállósága biztosított. A beszámolókat és a terveket a küldöttközgyűlésnek elfogadásra javasolta.

Káldy József elnök megköszönte az FB munkáját, majd a 2001. évhez kérte a hozzászólásokat. Zachar Miklós küldött tett észrevételt, melyben az FVM-hez benyújtott javaslatával kapcsolatban kérte módosítani a 2. oldal harmadik bekezdését. Kupás Deák Zoltán küldött az FVM EH irányába kérte az eredményesebb pályázati lobbyzást az Erdészeti Lapok érdekében.

A Küldöttközgyűlés a hozzászólások után a következő határozatot hozta:

7/2002. (máj.14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2001. évi pénzügyi terv teljesítését 16 880 eFt mérlegfőösszeggel, 58 059 eFt árbevételrel, 57 296 eFt összes ráfordítással, 763 eFt adózás előtti eredménnyel fogadja el. (Jelen volt 46 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

8/2002. (máj.14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2001. évi befektetésekről szóló beszámolót meghallgatta és elfogadta. (Jelen volt 46 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

9/2002. (máj. 14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés az 1998-2002. évi egyesületi program 2001. évi megvalósulásáról készült beszámolót, az észrevételek módosításával elfogadja. (Jelen volt 46 küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

A szavazás után Káldy József elnök a 2002.évi tervek előterjesztéséhez kérte a küldöttek véleményét. Kertész József küldött az Erdők a közjóért Szakosztály által elvégzett parkerdei felmérés eredményét kérte felhasználni a 2002. évi munkában, a PR tevékenységben. Dr. Bordács Sándor küldött az Erdészeti Lapok megújításában szorgalmazta a korhű dokumentumok, történések megjelenítési feladatát is.

A Küldöttközgyűlés a következő határozatot hozta:

10/2002. (máj. 14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2002. évi szöveges tervet a kiegészítésekkel, a pénzügyi tervet 54 489 eFt bevételi és kiadási összeggel, 0 Ft maradvánnyal fogadja el. (Jelen volt 46 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

11/2002. (máj. 14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés a 2002. évi befektetési tervet 12 919 754 Ft árfolyamértékkel, fogadja el azzal, hogy félévkor, az új elnökségnek legkevesebb 6500 eFt összeggel kell átadni. (Jelen volt 46 fő küldött, a határozatot egyhangúan elfogadták.)

A következőkben Tihanyi Gyula szavazatszedő bizottság elnöke ismertette az egyesületi kitüntetésekre leadott szavazatok eredményét. Elmondta, hogy már az első forduló sikeres volt, mert a szükséges szavazatokat megkapták a jelöltek.

Bedő Albert Emlékérem:

Rádi József 39 szavazat

Pápai Gábor 36 szavazat

Dr. Pethő József 34 szavazat

Kaán Károly Emlékérem:

Dr. Mátrabérczi Sándor 34 szavazat

Papp László 34 szavazat

Dr. Rác József 34 szavazat

Elismerő Oklevél: Bejczy Péter, Burai Csaba, Detrich Miklós, Dr. Ghimessy László, Emmerlingné Köhler Marietta, Fácányi Ödön, Fírbás Nándor, Kurucz Béla, Lutonszky Zoltán, Medvecz Gábor, Mező Imre, Mogyorósi József, Palaczki Józsefné, Roth Matthaeca, Somlai Dénes, Újváriné dr. Jármay Éva, Zachar Miklós (mind 46 szavazattal).

Káldy József elnök gratulált a kitüntetetteknek, megköszönte munkájukat.

Következő napirendként az Egyesület emblémájának és levelezési arculatának elfogadása került főtítkári előterjesztésre. A helyszínen bemutatott embléma és levelezési arculat többfordulós elnökségi és tagsági véleménykérés, javaslatok alapján került kialakításra, figyelembe véve a 150 éves egyesületi múlt megjelenítését. Rövid véleménycsere után határozathozatalra került sor. Káldy József elnök külön szavazattal meg az embléma és a levelezési arculat kialakítását.

12/2002. (máj.14.) sz. határozat:

A Küldöttközgyűlés az Egyesület emblémáját és levelezési arculatát a következők szerint fogadja el: az ünnepi embléma kör alakú, körben vörös sávval, melyet mindkét oldalán arany csík szegélyez, a vörös sávban, arany betűkkel felírt következő szöveggel: „ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET”, „1866”, közepén fehér mezőben sötétzöld erdészcsillaggal, arany szegéllyel, az alsó két levél között „1851” számmal, mely utal a 150 éves erdészeti múltira. A jelvény azonos az emblémával. A körpecsét az emblémával azonos, de egyszínű, az erdészcsillag kitöltött, de a körben feliratot tartalmazó sáv nem. A levélpapír tartalma változatlan, ünnepi változata színes emblémával díszített, a hétköznapi változatban a pecséttel azonos, egyszínű zöld. Az Alapszabályt érintő módosítások ügyében a főtítkárr járjon el. (Jelen volt 41 fő küldött.)

Emblémára leadott szavazatok: egyhangúan elfogadták a küldöttek.

Levelezési arculatra leadott szavazatok: igen 38, nem 3, tartózkodott 0.

A következő napirendi pontként dr. Bordács Sándor küldött számolt be a Vándorgyűlések jövőbeni szer-

vezéséről készült felmérés eredményeiről, majd Kolozsvári Ákos ismertette a pénzügyi vonzatait, visszatekintve az elmúlt ciklusra. A vélemények elhangzása után Káldy József elnök határozati javaslatot terjesztett elő.

13/2002. (máj. 14.) sz. határozat:
A Vándorgyűlések jövőbeni rendezési irányelvei rögzítése érdekében készült felmérés a kiegészítésekkel együtt az elnökségi átadás-átvétel jegyzőkönyvében kerüljön továbbadásra a következő elnökségnek. (Jelen volt 41 fő küldött, egyhangú szavazással elfogadták.)

Káldy elnök megköszönte a küldöttek munkáját és bezárta Küldöttközgyűlés tárgyalási szakaszát, majd az emléktáblák felavatására került sor. A közgyűlési terem ajtajának bal oldalán került elhelyezésre egy 2,6 méter magas és 1 méter széles tábla, melyen felkasírozásra kerültek az Egyesület Székházának történetét bemutató fényképek és dokumentumok másolatai. A másik hasonló méretű tábla az ajtó másik oldalán került elhelyezésre, melyen a 150 éves erdészeti múlt ünnepeiről készült képek és dokumentumok kaptak helyet. A táblákat elnökségi jóváhagyással, Ormos Balázs főtitkár irányítása mellett, a SKICC Kft. készítette el. Fatáblára került megfaragásra az „erdészterem” felirat, mely a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. ajándéka volt.

Az ünnepség keretében Glattfel-der Béla a Gazdasági Minisztérium politikai államtitkára beszédében méltatta az Egyesület munkáját, törekvéseit, megérti saját család példáján keresztül is, hogy az Egyesület összetartozásának jelképét, a Székházat szeretnék az erdészek birtokba venni. További sikereket kívánva mondta el, hogy a jövőben a 331.sz. terem, a volt közgyűlési terem, az „ERDÉSZTEREM” megnevezést kapja. Káldy József elnök méltatta, hogy az közgyűlés ismét régi helyén folytathatta munkáját, megköszönte az államtitkár úr és munkatársainak önzetlen segítségét.

Kmf.

Káldy József

az ülés elnöke.

Mester Gézáné

jegyzőkönyvvezető

Virág János hitelesítő

Kertész József hitelesítő

* * *

Beszámoló az OEE Pilisi Csoport 2001. évi eseményeiről

Március 10-én *Erdészek, Vadászok, Művezetők Napja* a Budapesti Erdészet területén zajlott. Vagy 40 erdész-vadász kerületvezető önkéntesen jött el, volt kíváncsi *Kaszás András* dél-pesti kerületvezető tevékenységére, aki az elmúlt 2000-es esztendőben kapta meg *Az év erdésze a Pilisi Parkerdőnél* kitüntető címet. A résztvevő kollégák, a Budapesti Erdészet új központjában gyűltek össze. *Zambó Péter* hcs. elnök, vezérigazgató köszöntötte a megjelenteket. Rövid tájékoztatást adott a cég gazdasági eredményéről, majd *Bakon Gábor*, az erdészet vezetője számolt be rendkívül szerteágazó, sokszínű feladataikról. Kiemelte, hogy a fővárossal való együttélés reflektorfénybe állítja tevékenységük csaknem minden mozzanatát. Erdőkezelésüket így sokszor, sokan az egész ország erdőgazdálkodásának vetületeként, rajtuk keresztül ítélik meg. – A nyitó tájékoztatás után *dr. Boda Zoltán* erdőművelési műszaki vezető gondjaira bízta a terepjárós csapatot. Budakeszin „kertek alatt”, majd az „M0”-ás körszeleten keresztül Bp. dél-pesti erdészkerületébe autóztunk, ahol régi és új erdőtelepítéseket, régi telepített erdők immár erdőfelújítását tekintettük meg. *Kaszás András* kerületvezető munkaterületét. Szívós, következetes munkával küzd az újra erdősített területek védelméért, megmaradásáért. Soroksár, Gyál peremterületein a kulturálatlan lakosok nemcsak a szemetet rakják bizony az erdő közepébe, hanem – számunkra felfoghatatlanul – tördelik az 1-2 éves ültetett suhángokat. Hegyvidéki kollégánk, aki eddig a csülkös vadkárosítását ismerte igazán, megjegyezte: hiába, a Duna-Tisza közti homok, a könnyű talajművelés, bizony itt a feladat missziós. Jogosnak érezte az év erdésze díj odaítélését. – A felújításra szokatlan, a pilisi hegyvidéki gyakorlattól eltérő módokat láthattunk. Tarvágás után teljes talaj-előkészítés, tuskóirtás, fűrész forgácsolással vagy kiemeléssel és prizmába tőrassal, mintha csak a Nagykunságban jártunk volna. A homokos buckák ugyanúgy próbára tették a terepjárókat, mint a hegyvidéki meredek, sáros, köves utak.

A terepi bemutató után az erdészet új központjában az információs nagyteremben már várt a *Kaszás* család asszonyainak főztje.

Április 25-én immár tizenhatodszor

rendezte meg a PP Rt. és a helyi csoport nagy szakmai napunkat, a *Parkerdős Jelőversenyt*. A versenyzők a házigazdarendező Budakeszi Erdészet kivételével a PP Rt. 9 másik erdészetének 3-3 fős csapata, valamint az Ipoly Erdő Rt., a Szombathelyi Erdészeti Rt. tapasztalatszerző küldöttei és az ÁESZ Budapesti Igazgatóságának erdőfelügyelői voltak. Versenyen kívül még sok műszaki vezető és önmagát megmérő kolléga vett részt. Gyéritések mintaterületeinek jelölésén kívül erdészeti adminisztrációs, jogi és szakmai tesztkérdésekre kellett választ adni. Az Anna-rét szélére kiközelített különböző fafajú hosszúfák értékebecslése, hosszolása volt a szakmai tudást összehasonlító záró feladat. A Teremtő csodálatos idővel, tavaszi ragyogással áldotta meg az együttlévőket.

Az értékelést a válaszokat számítógépes adatfeldolgozás jól bevált módszere gyorsította. A jelölést követően vállalkozók serény csapata a földre fektette a *Csépányi Péter* által vezetett zsűri jelölté fákat. A versenyterületre visszatérve véleményváltás következett.

Abszolút első *Gulbród Rezső* ÁESZ erdőfelügyelő helyi csoportunk tagja lett.

A Parkerdő erdészei, erdészetei között első helyezést *Mosonyi József* ker. vez., Bajnai Erdészet, második helyezést *Werbi Krisztián* ker. vez., Bajnai Erdészet, harmadik helyezést *Szántai Péter* ker. vez., Ráckevei Erdészet versenyzője ért el.

Csapatversenyben az első a Bajnai Erdészet örökös serlegvédő, második a Pilismaróti Erdészet, harmadik a Ráckevei Erdészet három-három fős versenyzői kaptak pénztjutalmat.

Erdemnyihirdetés után adta át Zambó Péter hcs. elnök, vezérigazgató immár harmadszor az „Év erdésze a Pilisi Parkerdőnél 2001” oklevéllel, szilfa posztamensre erősített bronz plakettel és jelentős pénztjutalommal járó díjat *Kókai Lászlónak*, a Valkói Erdészet kerületvezető erdészének.

Május 9-én a helyi csoport kezdeményezésére *Erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolata a Ráckevei Erdészetnél az Ócsai Tájvédelmi Körzetben* című belső szakmai találkozót szervezett a PP Rt. Ráckevei Erdészete, *Iványos László* erdésztervezető és *Nagy István* műszaki vezető kollégák.

A környék épített, történelmünk 800 esztendejét idéző büszkeségét az épen maradt, szépen restaurált román stílusú ócsai református templomot, majd a mellette levő, a gólyafészkes 200 esztendőss tájházat tekintettük meg elő-

ször. Így keresztény és népi kultúránk hagyományával feltöltve az Ócsai Tájvédelmi Körzet égerlápós területéhez hajtottunk.

Az égerlápós rezervátum csodavilágában, egykor papi birtoklás idejében lápi lecsapolás vagy éppen a víz biztosítására szolgáló egymás felett épített, egymást keresztező vízszállító csatornák őrzik a gondolkodó, természetvédő elődök XIX. századi emlékét. Majd a turjános mező kosborai között régi idők kézi kaszási ócsai szokásairól hallottunk kiselőadást *Nagy Lászlótól*, a Duna-Ipoly Nemzeti Park ócsai munkatársától. Néhány km autózás után *Németh Mibály* kerületvezető különleges hazai és nemesnyáras, magaskőrises túltartástól kínlódó területére értünk. Itt a kiharcolt végvágásos részterületeken a 80–100 cm tőtátmérőjű kőrisek tuskóin tanulmányozhattuk a farrontó gombák bődönkésítő munkáját. 5–10 cm-es szíjács tartotta a belül üregesre korhadt fákat. A TK puffer területére eső erdőrészetben 20 évet kellett várni az egykor mesterségesen ültetett fák vágásengedélyére. Ezzel a túlzó természetvédelemmel mi, gazdálkodó erdészek nem értünk egyet. Ócsáról a Csepel-sziget déli csücskébe látogattunk, ahol erdőt, fát kedvelő emberek csodaerdejében barangoltunk. A Duna hordalékot remekül hasznosító elődeink, Makád déli határában a Kis-Dunaág mellett ültették közel 100 évvel ezelőtt azt a feketediós, kocsányos tölgyes állományt, ahol egymásik törzs mellmagassági átmérője meghaladja az 1 métert. Tövébe állva, kalapot emelve beleszédül a látogató, ha a 20 m körüli hengeres ágtszta, dór oszlopra emlékeztető törzs mentén a korona tetejét keresi. Teremtő és az alkotó ember csodája az erdő.

Makádról hazafelé tartva szép, kövendő példáját láttuk a kárpótlási szántó-föld hasznosításának. A rendkívül jelentős, gyors fatömeg-gyapodásra kíváncsiak ne menjenek a Pó-síkságra Itáliába, hanem keressék meg *Iványos László* kollégánkat Ráckeven. Ő megmutatja az általunk csodált új nyárfaerdőket.

Az OEE Nyírségben rendezett 2001. évi vándorgyűlésén, ahol a víz és erdő kapcsolata volt napirenden, 15 tagtársunk vett részt *július 6-án és 7-én*. Külön öröm számunkra, hogy Egyesületünk legmagasabb kitüntetését a Tiszteletbeli Tagságot jelentő oklevelet tagtársunk, a 81 esztendő *dr. Madas László* kapta. Az európai hírű és rangú Parkerdőgazdaság alapító igazgatója, évtizedeken keresztül eleven motorja. Ma is feltöltő energiát sugároz lankadó fiatal kol-

légáinak. – Elismerő oklevéllel tüntették ki *Kiss Balázs* tagtársunkat génmegőrzésben, szaporításban jelentős gyakorlati szakmai munkájáért. Szeretettel kívánunk mindkettőjüknek további benünket, erdeinket építő hasznos tevékenységet. Munkájukra Isten áldását!

Csoportunk javaslatára, *Sopronban szeptemberben* az Egyetem tanévnyitó ünnepségén *Szaszík Mária, Dobay Pál* után 2001-ben *Németh István* bajnai kollégánk vehette át az „Ember az Erdőért” kitüntetést a hasonló nevű alapítvány kurátorától. Megtiszteltetés számunkra is *Németh István* nyugdíjba vonuló tagtársunk négy évtizedes újító, hasznos tevékenységének elismerése. Lankadatlan kedvet, erőt kívánunk neki ezúttal is.

Műszaki Nyugdíjas Találkozó összejövetelünkkel zártuk a 2001. esztendőt *október* napsugaras napján, 25-én.

A gondosan kezelt, szépen felújított budai Hárs-hegy oldalában zakatolt a közel 60 ősz halántékú, egykori munkatársnővel, munkatárssal, a régi úttörő-, ma Gyermevasút.

Csillebérci kiszálló állomásunknál *Bakon Gábor* erdészvezető várt és üdvözölte a lélekben megifjuló kollégákat.

A 700 éves pálos romok mellett a PP Rt. Budapesti Erdészetének új épületét mutatta be *Túri Zoltán* tájékoztatással megbízott kollégánk. A 2000-ben átadott, épületen belüli Erdészeti Információs Központban kapott tájékoztatás után igazi csemege volt az OEE ősi, sokat vándorolt könyvtárában tett séta. *Riedl Gyula* bátyánk áradó, lelkes ismertetése Egyesületünk múltjáról, itt őrzött kincseiről, értékeiről. Sokáig maradandó élménye lesz kedves nyugdíjasainknak.

Álljon itt az öket köszöntő hexaméterben írt 8 sor:

Gyermekekor békéje száll a szívemre
Úgy érzem újra, hogy ifjú vagyok,
ha sétáim közben az erdőt bejárva
tüdőmbé szívhatok száz illatot.

Az erdőnek csendje úgy megigézett,
hogy élni nélküle már nem tudok.
Sorsomnak útja vezethet bármerre,
az ERDŐHÖZ mindig hű maradok.

Már nem csoportrendezvény volt, de jó szívvel jelentem, hogy egykori munkatársunkat, *Szödi Istvánt* gödöllői, máriabesnyői otthonában köszöntöttük valamennyi tagtársunk nevében december 20-án 103. születésnapja alkalmából gödöllői társ csoportunk elnökével, *Ipsits Lajossal*.

Pista bácsit egészségesen, frissen találunk. Üzeni valamennyiünknek, hogy az emberi kor végső napjaink éljünk jó egészségben. Búcsúzáskor maga kapta

fel kiskabátját. Nem engedte felsegíteni. Bot nélkül, ruganyos léptekkel kísért ki és integetett az autóban ülők után.

Beszámolóinkhoz hozzátartozik, hogy a nyár folyamán az OEE vendégeit, norvég erdészeket kísértünk a Dunazug hegységben.

A hazai társ csoportok közül az OEE Békési és Csongrádi Csoportjaiból két 40 fős együttes töltött nálunk 3-3 napot.

Kertész József
HCS titkár

* * *

Egyesületi választások 2002.

Egyesületünk Alapszabálya, valamint a Választási Szabályzatunk szerint 2002. évben – miután a négyéves ciklus lejárt – választások részesei lehettünk.

Ez a tény egyaránt nem kis feladatot jelentett tagtársainknak és a jelenlegi tisztségviselőknek, valamint a megválasztott Választási Bizottságnak. Az elnökség, valamint a régiók javaslatait elfogadta a Küldöttközgyűlés. Megalakult a hétagú Választási Bizottság, amelynek elnökéül *Schmotzer András*t választották.

Dr. Markovics Tibor a Nyugat-Magyarországi régiót,

Horváth József a Dél-Dunántúli régiót,
Kertész József a Közép-Magyarországi régiót,

Haraszti Gyula az Észak-Magyarországi régiót,

Szabó Péter a Kelet-Magyarországi régiót,

Kara Miklós a Dél-Magyarországi régiót képviselték a testületben

A Bizottság megkezdve munkáját 2002. január 30-i időponttal értesítette a Helyi Csoportok és Szakosztályok vezetőit a választások lebonyolításával kapcsolatos tudnivalókról és az esedékes határidőkről.

A Helyi Csoportok, valamint a Szakosztályok esetében a tisztségviselők megválasztása titkosan történt. Ugyancsak titkos szavazással tettek javaslatot Egyesületünk vezető tisztségviselőinek személyeire is.

Az üléseken javaslatokat tettek az ez évi kitüntetettek tagjaira.

A Választási Bizottság megosztotta maga között a feladatot, lehetőleg a régió által képviseltet gyakorló Választási Bizottsági tag legyen jelen a Helyi Csoport rendezvényén.

A Bizottság munkáját kissé hátráltatta, hogy a Nyugat-Dunántúli régióból a Választási Bizottságba delegált tagtársunkat későbbi időpontban, a következő négy évre is régióképviseelő

jelöltnek javasolták. Ezen tényt figyelembe véve dr. Markovics Tibor lemondott a Választási Bizottsági tagságáról - mert a Választási Szabályzat 6.§. 5. bekezdése alapján ilyen minőségben nem lett volna jelölhető a következő ciklusra.

Ennek volt „köszönhető”, hogy ebben a régióban a Választási Bizottság képviselője nem volt teljes.

37 Helyi Csoportnál, 19 Szakosztálynál, valamint a Szeniorok Tanácsa, Pártoló Tagok Tanácsa, Magánerdő-gazdálkodók Pártoló Tagi Tanácsa, Oktatási Intézmények Pártoló Tagok Tanácsánál történt meg a választás.

A Szakosztályok tisztújítását Budapesten március 12-13-án, illetve 19-20-án tartottuk, kivéve a Gépesítési Szakosztályt. Az előre meghatározott időpontot jellemzően sikerült betartani, két szakosztály technikai okok miatt későbbi időpontban tartotta rendezvényét (Erdőhasználati, Vadgazdálkodási).

Szakosztályok esetében elnököt és titkárt választottak.

A Helyi Csoportok esetében elnököt, titkárt és helyi hagyományoknak megfelelően egyéb tisztségviselőket is választottak, valamint megválasztották a küldötteket. Az Országos tisztségviselők javaslatánál a régióképviselő személyére vonatkozó ajánlás is megtörtént.

A Helyi Csoportok esetében 11-ben kicserélődött a vezetőség, míg további öt esetben új elnököt és hét esetben új titkárt választottak.

A 70 fő küldött megválasztása a Helyi Csoportok részéről szabályosan megtörtént. A Szakosztályok és Tanácsok esetében 3 esetben megújult a teljes vezetés, míg további 3 esetben új elnököt és 4 szakosztálynál új titkárt választott a tagság.

A Választási Bizottság a beérkező javaslatok alapján elkészítette az összesítést és valamennyi tagtársunkat nyilatkozattételre kérte fel, hogy elfogadják-e a tagság általi jelölést az OEE elnökségébe, ill. az Ellenőrző Bizottságba. Amennyiben egy személy esetén több tisztségre is jelölés történt, kértük, hogy válassza ki, hogy mely tisztséget fogadja el jelöltként.

Az alábbiakban ismertetjük azon tagtársaink névsorát tisztségenként, akik neve jelöltként megjelent. Ezúton jelezzük azt is, akik a felkérést elfogadták.

ELNÖKSÉG

Egyesület elnöke:

Cserép János	elfogadta
Csóka Péter	–

Kovács Gábor	–
Papp Tivadar	–
Dr. Pethő József	–

Általános alelnök:

Csóka Péter	–
Duska József	elfogadta
Gencsi Zoltán	–
Hajdú Tibor	–
Halász Gábor	–
Dr.Kárpáti László	elfogadta
Dr.Mészáros Károly	elfogadta
Dr. Papp Tivadar	–
Dr.Pethő József	–
Stift László	elfogadta
Dr.Viharos Zsolt	elfogadta
Wisnovszky Károly	–

Technikus alelnök:

Apatóczy István	elfogadta
Doros István	elfogadta
Iványos László	–
Répászky Miklós	–
Szekeres Péter	–
Támba Miklós	–
Zsuppán Ernő	–

Magánerdő-gazd. alelnök

Mocz András	elfogadta
Dr.Ódor József	–
Dr.Péti Miklós	elfogadta
Támba Miklós	–
Telegdy Pál	elfogadta

Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottság elnöke:

Dr.Balázs István	elfogadta
Dr.Bartha Dénes	–
Csóka György	–
Dr.Erdős László	elfogadta
Gencsi Zoltán	–
Káldy József	–
Nyári László	–
Dr.Oroszi Sándor	–
Dr.Somogyi Zoltán	elfogadta
Dr.Szikra Dezső	elfogadta
Zétényi Zoltán	elfogadta

Ellenőrző Bizottság elnöke:

Kolozsvári Ákos	elfogadta
Dr.Mészáros Károly	–

Ellenőrző Bizottság tagjai:

Bálint Sándor	–
Bozsó László	elfogadta
Czeglédi István	elfogadta
Dalvári Vince	–
Eőry Lászlóné	–
Ferenczi Tamás	elfogadta
Horváth Ferenc	–
Dr.Lett Béla	–
Dr.Mészáros Károly	–
Merkel Gábor	elfogadta

Dr.Ódor József	elfogadta
Rencsiné Ágh Mária	–
Tasi Lászlóné	–

RÉGIÓKÉPVISELŐK

Közép-Magyarország

Balogh László	–
Berényi Gyula	elfogadta
Molnár György	elfogadta
Dr.Sárvári János	elfogadta

Észak-Magyarország

Pallagi László	elfogadta
----------------	-----------

Dél-Magyarország

Puskás Lajos	elfogadta
--------------	-----------

Nyugat-Dunántúl

Dr.Markovics Tibor	elfogadta
Tihanyi Gyula	–
Vaspöri Ferenc	–

Dél-Dunántúl

Firbás Nándor	elfogadta
---------------	-----------

Kelet-Magyarország

Czeglédi István	–
Csiha Imre	elfogadta

Természetesen voltak olyan tagtársaink, akik szóban közölték, hogy a felkérésnek nem tudnak, vagy nem kívánnak eleget tenni. A Választási Bizottság ezen tagjainkat is az írásos nyilatkozattételre felkérte.

Személyes beszélgetésekre is sor került nem egy esetben. Többen kifejtették, hogy túlzottan leterheltek munkájukból adódóan, nemzetközi elfoglaltságuk, egészségi állapotuk, alkalmasságuk a feladat ellátására és még számtalan szempont befolyásolhatta felelősségteljes döntésük meghozatalánál.

Tisztelni kell az adott személyek önálló döntésszabadságát.

Néhány esetben előfordult, hogy a Választási Bizottság visszajelzési határidejét a jelölteknek nem volt módjukban betartani.

Akik a jelöltséget elfogadták, azon tagtársainknak megköszönöm az elfogadó nyilatkozatukat és nemes versengést kívánunk nekik a Bajai Küldöttközgyűlésen.

Az Országos Választásokat követően, valamennyi tisztségviselő névsorát az Erdészeti Lapok közölni fogja.

Megköszönöm a Választási Bizottság tagjainak eddig végzett munkáját, és kérem, hogy az Országos Vezetőségválasztó Küldöttközgyűlésen is hatékonyan dolgozzunk együtt.

Budapest, 2002. május 22.

Az Országos Választási Bizottság nevében **Schmotzer András** elnök

Tisztelt Tagtársaim!

Egyesületünkön belül a szakmai műhelymunka a szakosztályok tevékenysége révén valósul meg. Erdőgazdálkodásunk egyik legfontosabb területe az erdőhasználat. Éppen ezért kívánatos lenne, ha az Erdőhasználati Szakosztályban az ország minden részéről tevékenykedne a téma iránt érdeklődő szakember. Ez esetben e csatornán keresztül is megismerhetnénk egymás gondjait, eredményeit és kölcsönösen hasznosíthatnánk e tapasztalatokat.

Szakosztályunk évente 3-4 találkozót tart, melyből 1 hagyományosan közös az Erdőművelési Szakosztállyal, 1-2 tapasztalatcsere – tanulmányút (esetenként külföldi), egy pedig előadásokkal egybekötött értékelő, programalkotó „terepmentes” rendezvény.

2002-ben júniusra tervezzük a Nyugat-magyarországi Egyetem Fahasználati Tanszékének bemutatkozását, illetve ehhez kapcsolódóan egy rövid burgenlandi tanulmányutat.

Szeptemberben tartjuk az Erdőművelési Szakosztállyal közös rendezvényünket a Pilisben.

Novemberben pedig a Fakereskedelmi Szakosztállyal szeretnénk közös megbeszélést tartani a 2003. évi fapiac várható alakulásáról.

Középtávon segítséget kívánunk nyújtani a fakitermelő versenyek újraindításához.

Kérjük mindazon tagtársainkat, akik a Fahasználati Szakosztály munkájában részt kívánnak venni, jelezzék e szándékukat a Szakosztály vezetőségének.

Tagságunk nevében ezúton is megköszöntjük *dr. Pethő József* leköszönt szakosztályelnökünk és *Zambó Péter* volt szakosztálytitkárunk eddigi áldozatos munkáját.

Nemes Zoltán
szakosztálytitkár
Zalaerdő Rt.
8800 Nagykanizsa,
Múzeum tér 6.

Garamszegi István
szakosztályelnök
Egererdő Rt. Egri Erdészet
3304 Eger,
Tárkányi u.

Erdészterem-avatás volt székházunkban

Fotó: Ormos Balázs

Fotó: Ormos Balázs

Akiken múltott (Balról): Glattfelder Béla, Praznovszki Gyula, Káldy József, Ormos Balázs